



**GLAVNA SLUŽBA  
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA REPUBLIKE  
SRPSKE**

Republika Srpska  
78000 Banja Luka  
Vladike Platona bb  
Tel: +387(0)51/493-555  
Faks: +387(0)51/493-556  
e-mail: [revizija@gsr-rs.org](mailto:revizija@gsr-rs.org)



## **Izvještaj revizije učinka**

# **UPRAVLJANJE GRANTOVIMA U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE**

**Broj: RU 005-23**

**Banja Luka, decembar 2024. godine**



## **SADRŽAJ**

<b>ZAKLJUČAK REVIZIJE .....</b>	<b>1</b>
<b>LISTA SKRAĆENICA .....</b>	<b>2</b>
<b>PREDGOVOR .....</b>	<b>3</b>
<b>REZIME .....</b>	<b>5</b>
<b>1. UVOD .....</b>	<b>8</b>
1.1. Pozadina i motivi revizije .....	8
1.2. Predmet revizije i revizijska pitanja.....	10
1.3. Dizajn i metodološki okvir revizije .....	11
1.3.1. Obim i ograničenja revizije .....	11
1.3.2. Izvori revizijskih dokaza.....	11
1.3.3. Metode prikupljanja i analize revizijskih dokaza.....	12
1.3.4. Kriterijumi revizije .....	13
1.4. Sadržaj i struktura izvještaja .....	13
<b>2. OPIS PREDMETA REVIZIJE .....</b>	<b>15</b>
2.1. Karakteristike predmeta revizije.....	15
2.2. Institucionalne uloge, nadležnosti i odgovornosti.....	17
2.3. Pravna regulativa karakteristična za područje i predmet revizije .....	18
<b>3. NALAZI.....</b>	<b>19</b>
3.1. Pretpostavke za efikasno upravljanje grantovima i planiranje grantova.....	19
3.1.1. Pretpostavke za efikasno upravljanje grantovima.....	19
3.1.2. Planiranje grantova na godišnjem nivou.....	23
3.2. Dodjela grantova .....	26
3.2.1. Postojanje, sadržaj i primjena internih akata za dodjelu grantova.....	26
3.2.2. Osnovi i načini dodjele grantova.....	29
3.3. Praćenje, kontrola i izvještavanje o grantovima.....	35
3.3.1. Izvještavanje korisnika grantova, sadržaj i struktura izvještaja .....	35
3.3.2. Praćenje, kontrola i izvještavanje o rezultatima dodijeljenih grantova.....	36
<b>4. ZAKLJUČCI.....</b>	<b>39</b>
<b>5. PREPORUKE .....</b>	<b>42</b>
<b>6. PRILOZI UZ IZVJEŠTAJ .....</b>	<b>46</b>



## ZAKLJUČAK REVIZIJE

### "UPRAVLJANJE GRANTOVIMA U JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE"

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je, na osnovu Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske, a u skladu sa ISSAI standardima revizije, provela reviziju učinka "Upravljanje grantovima u jedinicama lokalne samouprave".

Cilj ove revizije učinka je, da se ispita efikasnost upravljanja grantovima i da se na osnovu provedenog ispitivanja ponude preporuke jedinicama lokalne samouprave čijim provođenjem bi se omogućilo efikasnije i efektivnije trošenje javnog novca namijenjenog za dodjelu grantova i efikasnije postupanje jedinica lokalne samouprave.

Provedena revizija je u organizaciono-institucionalnom pogledu obuhvatila ispitivanje uloga, nadležnosti i odgovornosti gradova Banja Luka, Prijedor, Prnjavor, Doboј, Bijeljina, Trebinje i opština Teslić, Modriča, Šekovići, Trnovo, Foča, Višegrad, Nevesinje.

Vremenski period koji je obuhvaćen ovom revizijom je od 2020. do 2023. godine.

Rezultati revizije su prikazani u ovom Izvještaju.

Provedena revizija je pokazala da upravljanje grantovima u jedinicama lokalne samouprave ne funkcioniše u potpunosti efikasno. U skladu sa istim postoji potreba za unaprjeđenjem procesa upravljanja grantovima, kako bi se obezbijedilo efikasnije i efektivnije trošenje javnog novca namijenjenog za dodjelu grantova i efikasnije postupanje jedinica lokalne samouprave.

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske, u skladu sa odredbama Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske, je dostavila Nacrt izvještaja jedinicama lokalne samouprave obuhvaćenim ovom revizijom.

Na Nacrt izvještaja nije bilo primjedbi.

U skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske konačan izvještaj je dostavljen svim institucijama kojima se treba uputiti. Izvještaj će biti dostupan javnosti putem internet stranice Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske, [www.gsr-rs.org](http://www.gsr-rs.org).

Izvještaj sadrži preporuke upućene jedinicama lokalne samouprave.

Glavni revizor donio je Odluku da se provede ova revizija učinka. Reviziju je proveo revizorski tim u sastavu Daliborka Milijević i Veliborka Lalić.

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

## LISTA SKRAĆENICA

RS	Republika Srpska
BiH	Bosna i Hercegovina
Vlada RS	Vlada Republike Srpske
GSRJS RS	Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske
JLS	Jedinice lokalne samouprave
Odjeljenja	Organizacione jedinice lokalne uprave
Metodologija upravljanja grantovima RS	Metodologija upravljanja grantovima za programe i projekte koji se finansiraju ili sufinansiraju sredstvima budžeta Republike Srpske
SOFI	Sistem upravljanja finansijskim informacijama – trezorski sistem poslovanja jedinica lokalne samouprave
PIF	Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima
FUK	Finansijsko upravljanje i kontrola
UJI	Udruženja od javnog interesa
OCD	Organizacije civilnog društva
ReLoaD	Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu
LOD	Jačanje lokalne demokratije
LOD metodologija	LOD metodologija za dodjelu sredstava organizacijama civilnog društva, Priručnik
UNDP	Program Ujedinjenih nacija za razvoj
EU	Evropska unija
MEG projekat	Projekat opštinskog ekološkog i ekonomskog upravljanja

## PREDGOVOR

Prema ISSAI okviru revizije, revizija javnog sektora podrazumijeva tri vrste revizije: reviziju finansijskih izvještaja, reviziju usklađenosti i reviziju učinka.<sup>1</sup>

Revizije učinka koje provode vrhovne revizorske institucije su nezavisna, objektivna i pouzdana ispitivanja vlade, vladinih i drugih institucija javnog sektora, odnosno programa, aktivnosti i procesa u nadležnosti vlade i vladinih institucija u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti. Principi ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti mogu se definisati na sljedeći način:<sup>2</sup>

- Princip ekonomičnosti podrazumijeva svođenje troškova resursa na najmanju moguću mjeru. Korišteni resursi trebaju biti na raspolaganju pravovremeno, u odgovarajućoj količini i uz odgovarajući kvalitet te po najboljoj cijeni.
- Princip efikasnosti podrazumijeva najbolje moguće iskorišćavanje raspoloživih resursa. Vešan je za odnos korištenih resursa i izlaznih vrijednosti ostvarenih u pogledu količine, kvaliteta i rokova.
- Princip efektivnosti odnosi se na ispunjavanja postavljenih ciljeva i postizanje predviđenih rezultata.

Pored termina revizija učinka, u teoriji i praksi revizije pojavljuju se i drugi termini, kao revizija uspjeha/uspješnosti, revizija ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti (revizija 3E) i revizija vrijednosti za novac. Pomenuti termini u revizijskoj terminologiji suštinski imaju isto značenje.

U osnovi, revizijom učinka daje se odgovor na sljedeća pitanja:

- da li se rade pravi poslovi;
- da li se poslovi rade na pravi način.

Revizija efektivnosti daje odgovor na pitanje da li se rade pravi poslovi, a revizija ekonomičnosti i efikasnosti da li se poslovi rade na pravi način.

Mandat revizije učinka po pravilu je regulisan zakonom koji tretira reviziju javnog sektora.

***„Osnovni cilj revizije učinka je promocija ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti. Ona takođe doprinosi odgovornosti i transparentnosti.“ ISSAI 300***

Pravni osnov za provođenje revizije učinka sadržan je u odredbama Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske. U odredbama Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske regulisano je da je Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske obavezna da vrši:

- finansijsku reviziju;
- reviziju učinka;
- druge specifične revizije.

U dijelu koji se odnosi na reviziju učinka Zakon o reviziji javnog sektora Republike Srpske reguliše sljedeće:

Glavna služba za reviziju, u skladu sa ovim zakonom i standardima revizije za javni sektor, sprovodi reviziju učinka, a na osnovu nadležnosti iz člana 13. ovog zakona.

Revizija učinka je aktivnost Glavne službe za reviziju koja podrazumijeva ispitivanje aktivnosti, programa i projekata u nadležnosti Vlade Republike Srpske i institucija javnog sektora u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti.

Rezultate revizije učinka Glavna služba za reviziju prezentuje posredstvom konačnog izvještaja o sprovedenoj reviziji učinka.

---

<sup>1</sup> ISSAI 100 paragraf 22

<sup>2</sup> ISSAI 300 paragraf 11

Vlada i revidirane institucije obavezni su da u roku od 60 dana od dana prijema konačnog izvještaja o sprovedenoj reviziji učinka sačine Akcioni plan za sprovođenje preporuka revizije učinka i da ga dostave Glavnoj službi za reviziju i nadležnom skupštinskom odboru radi praćenja sprovođenja datih preporuka.“

Odredbe zakona koje se odnose na planiranje i pristup reviziji, implementaciju revizije, ovlašćenja za prikupljanje podataka i informacija i izvještavanje o reviziji, primjenjuju se kako na finansijsku reviziju tako i na reviziju učinka.

Institucije javnog sektora (Vlada Republike Srpske, ministarstva, vladine agencije, jedinice lokalne samouprave, javna preduzeća, javne ustanove i drugi) u izvršavanju osnovnih funkcija utvrđenih zakonima i drugim propisima angažuju raspoložive resurse (personalne, materijalne, finansijske i druge).

Institucije javnog sektora koje izvršavaju povjerene im funkcije imaju javnu odgovornost za svoj rad prema Narodnoj skupštini Republike Srpske i javnosti uopšte. Javna odgovornost podrazumijeva da Narodna skupština Republike Srpske i javnost imaju pravo i potrebu da budu informisani o radu institucija javnog sektora. Narodna skupština Republike Srpske, poreski obveznici i javnost ispoljavaju interesovanje da li su resursi koje su institucije javnog sektora angažovale obavljajući osnovne funkcije, uključujući i budžetska sredstva, korišteni uz uvažavanje principa ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti. Na ovaj zahtjev Narodne skupštine Republike Srpske i javnosti odgovor ne može u potpunosti dati finansijska revizija, te je u cilju ispunjavanja zahtjeva Narodne skupštine Republike Srpske i javnosti, potrebna revizija učinka. Ova revizija će nezavisno i profesionalno utvrditi da li se institucije javnog sektora prilikom izvršavanja osnovnih funkcija pridržavaju principa ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti.

Izvještaji revizije učinka, kao osnovni proizvod revizijskog procesa, su dobra osnova za promjene u organizaciji, načinu funkcionisanja i upravljanju resursima, zatim kvalitetnijim i korisnički orjentisanim uslugama, kao i za podizanje javne odgovornosti na viši nivo. Izvještaji revizije učinka su i u funkciji promovisanja dobrog upravljanja i javnosti rada institucija javnog sektora.

Upravljanje javnim sektorom podrazumijeva i unaprjeđenje efikasnosti i efektivnosti rada javnih institucija. Reviziju učinka treba posmatrati kao institucionalni instrument upravljanja javnim sektorom. U uslovima kada raspolažemo oskudnim resursima i kada je evidentan jaz između raspoloživih resursa i potreba, a posebno u uslovima reformi u mnogim segmentima i strukturama javnog sektora, revizija učinka posebno dobija na značaju.



## REZIME

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je, na osnovu Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske, a u skladu sa ISSAI standardima revizije, provela reviziju učinka "Upravljanje grantovima u jedinicama lokalne samouprave".

Cilj ove revizije učinka je da se ispita efikasnost upravljanja grantovima i da se na osnovu provedenog ispitivanja ponude preporuke jedinicama lokalne samouprave čijim provođenjem bi se omogućilo efikasnije i efektivnije trošenje javnog novca namijenjenog za dodjelu grantova i efikasnije postupanje jedinica lokalne samouprave.

Nalazi, zasnovani na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, pokazuju da:

- ✓ Jedinice lokalne samouprave su angažovale značajne finansijske, organizacione i kadrovske resurse za planiranje, dodjelu, praćenje i izvještavanje o grantovima u posmatranom periodu;
- ✓ U većini strateških dokumenata razvoja i akcionim planovima za njihovu realizaciju nisu utvrđeni jasni ciljevi i prioriteta po oblastima, koji će se su/finansirati iz grantova. Prioriteta po oblastima, opšti, posebni ciljevi, programi/projekti koji će se su/finansirati iz grantova djelimično su utvrđeni u sektorskim strategijama i drugim planskim dokumentima jedinica lokalne samouprave. Indikatori za praćenje realizacije programa/projekata definisani su bez kvantitativnih karakteristika;
- ✓ Primjena različitog metodološkog okvira za upravljanje grantovima u jedinicama lokalne samouprave rezultira i različitim praksama u planiranju i dodjeli grantova. Posebnu metodologiju za upravljanje grantovima jedinice lokalne samouprave nisu izrađivale, osim pojedinačnih internih akata za dodjelu grantova;
- ✓ Određene evidencije o grantovima u nadležnim odjeljenjima lokalne uprave su uspostavljene, ali između nadležnih odjeljenja nije uspostavljena dovoljna koordinacija aktivnosti i razmjena podataka u upravljanju grantovima. Jedinstvene i potpune evidencije i baze podataka o korisnicima grantova i grantovima, a koje su značajne za upravljanje grantovima, lokalne uprave nisu uspostavile;
- ✓ Odjeljenja lokalne uprave i korisnici grantova koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetima nisu izrađivali i dostavljali odjeljenjima za finansije budžetske zahtjeve sa jasnim osnovom planiranja, vezom sa strateško-razvojnim i planskim dokumentima, obrazloženjem namjene grantova i načina dodjele;
- ✓ Visina grantova se većinom utvrđuje na osnovu izvršenja budžeta iz prethodnih budžetskih godina, broja i iznosa su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova, uz djelimično korištenje informacija o programima/projektima i aktivnostima koji su izvjesni u narednoj godini;
- ✓ U polovini lokalnih uprava je uspostavljen sistem finansijskog upravljanja i kontrole sa pratećim dokumentima za proces upravljanja grantovima;
- ✓ Rezultati revizije pokazuju da je različit nivo uspostavljenosti normativnog okvira za dodjelu grantova, njegova kompletnost, sadržaj i primjena u jedinicama lokalne samouprave, a u zavisnosti od vrste granta;
- ✓ Najznačajnija sredstva iz grantova dodijeljena su na osnovu unaprijed utvrđene pozicije u budžetu i na osnovu pojedinačno podnesenog zahtjeva od strane korisnika grantova u jedinicama lokalne uprave, a najmanje sredstava je dodijeljeno na osnovu javnog poziva/oglasa;
- ✓ Nakon odobravanja grantova u lokalnim upravama su za su/finansirane programe/projekte i aktivnosti sa organizacijama civilnog društva zaključeni ugovori

kojima se utvrđuju prava i obaveze davaoca i korisnika grantova, sa ostalim korisnicima grantova nisu zaključivani ugovori;

- ✓ Korisnici grantova nisu dostavljali izvještaje o namjenskom trošenju sredstava na definisan način i u datim rokovima, a izvještaji ne sadrže potpune podatke, informacije i pokazatelje uspješnosti su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova i njihovoj realizovanosti;
- ✓ Praćenje i kontrolu nad realizacijom dodijeljenih grantova vrše nadležna odjeljenja lokalne uprave i komisije/timovi za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova, a koja se zasniva na informacijama iz narativnih i finansijskih izvještaja korisnika grantova;
- ✓ U izvještajima o realizaciji strateško-razvojnih i drugih planskih dokumenata, izvještajima o radu gradonačelnika i lokalne uprave, izvještajima o izvršenju budžeta nedostaju analitički podaci o planiranim i provedenim programima/projektima i aktivnostima, odobrenim i utrošenim finansijskim sredstvima dodijeljenim iz grantova po pojedinačnim programima/projektima, planiranim i ostvarenim rezultatima i njihovom uticaju na ostvarivanje postavljenih ciljeva.

Na osnovu nalaza revizije učinka utvrđeni su zaključci.

Osnovni zaključak ove revizije je da upravljanje grantovima u jedinicama lokalne samouprave ne funkcioniše u potpunosti efikasno. U skladu sa istim postoji potreba za unaprjeđenjem procesa upravljanja grantovima, kako bi se obezbijedilo efikasnije i efektivnije trošenje javnog novca namijenjenog za dodjelu grantova i efikasnije postupanje jedinica lokalne samouprave.

U skladu sa osnovnim zaključkom utvrđeni su i pojedinačni zaključci:

- ✓ Osnovne pravne, upravljačke i administrativne pretpostavke za efiksano upravljanje grantovima nisu u potpunosti ispunjene;
- ✓ Planiranje grantova se vrši po pravilima i procedurama planiranja budžeta, a na osnovu praksi iz ranijeg perioda;
- ✓ Uspostavljeni normativni okvir za dodjelu grantova, odnosno njegova kompletnost, sadržaj i primjena, ne obezbjeđuju u potpunosti efikasno upravljanje grantovima;
- ✓ U jedinicama lokalne samouprave su prisutni različiti načini dodjele grantova koji uglavnom ne obezbjeđuju iste uslove za sve korisnike grantova;
- ✓ Izvještaji korisnika grantova ne sadrže podatke i informacije koji bi mogli biti u funkciji utvrđivanja efikasnosti i efektivnosti trošenja grantova;
- ✓ Praćenje, kontrola i izvještavanje o dodijeljenim grantovima nije u potpunosti zasnovano na postojanju adekvatnih podataka i indikatora za ocjenu uspješnosti realizacije grantova.

Na osnovu prezentovanih nalaza i iznesenih zaključaka zasnovanih na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, kreirane su preporuke revizije za jedinice lokalne samouprave.

Provođenjem ovih preporuka moguće je unaprijediti proces upravljanja grantovima kroz aktivnosti planiranja, dodjele, praćenja, analize i izvještavanja.

U cilju obezbjeđenja efikasnijeg i efektivnijeg trošenje javnog novca namijenjenog za dodjelu grantova i efikasnijeg postupanja lokalnih uprava, jedinice lokalne samouprave, treba da:

- ✓ Obezbijede usaglašenost programa/projekata sa strateško-razvojnim dokumentima i definišu ključne indikatore uspješnosti za praćenje realizacije programa/projekata i grantova;
- ✓ Donesu metodologiju za upravljanje grantovima za programe/projekte i aktivnosti koji se su/finansiraju grantovima iz budžeta jedinica lokalne samouprave;
- ✓ Uspostave funkcionalne evidencije i baze podataka o grantovima na nivou jedinica lokalne samouprave;
- ✓ Obezbijede realno planiranje i prikazivanje grantova u budžetima jedinica lokalne samouprave;
- ✓ Obezbijede kvalitetniji i jednostavniji interni normativni okvir, kompatibilan i komplementaran sa metodologijom upravljanja grantovima;
- ✓ Unaprijede prakse dodjele grantova i dodjelu grantova vrše na način koji obezbjeđuje jednake uslove za sve korisnike;
- ✓ Obezbijede efikasnost i transparentnost postupka dodjele grantova;
- ✓ Unaprijede praćenje, kontrolu i izvještavanje u funkciji uspješnosti upravljanja grantovima i programa/projekata koji se finansiraju iz grantova.

## 1. UVOD

Grantovi predstavljaju vrstu budžetskih rashoda na koje se primjenjuju sva opšta načela koja se odnose na javne rashode i koja su utvrđena u važećoj regulativi Republike Srpske (u daljem tekstu: RS). Osnovno načelo koje je definisano Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske<sup>3</sup> je da svi budžetski korisnici treba da obezbijede zakonito, efikasno, efektivno, odgovorno i transparentno trošenje javnih sredstava. Evropska povelja o lokalnoj samoupravi naglašava da kriteriji za raspodjelu grantova trebaju, po pravilu, biti jasno definisani u skladu sa zakonskim okvirom.<sup>4</sup>

U mapama procesa upravljanje grantovima u jedinicama lokalne samouprave (u daljem tekstu: JLS) je utvrđeno da bi upravljanje grantovima bilo zakonito, efikasno, efektivno, odgovorno i transparentno lokalne uprave treba da obezbijede realnost u planiranju, dovoljnu normativnu uređenost, transparentne procedure i dodjelu grantova, praćenje grantova i sadržajno izvještavanje o realizaciji grantova i rezultatima realizovanih grantova.<sup>5</sup>

Upravljanje grantovima usmjereno prema rezultatima obuhvata aktivnosti usmjerene ka ostvarivanju strateških i razvojnih ciljeva definisanih u strateško-razvojnim dokumentima. Sam proces upravljanja grantovima se odnosi na aktivnosti planiranja grantova, utvrđivanje kriterija dodjele grantova i provođenje procedura dodjele grantova, praćenje realizacije grantova, evaluacije grantova i izvještavanja o realizovanim grantovima i postignutim rezultatima.

### 1.1. Pozadina i motivi revizije

Postupak planiranja, dodjele, evaluacije, izvještavanja i kontrole sredstava grantova za sve budžetske korisnike koji u svojim budžetima imaju planiranu poziciju grantova na nivou RS je uredilo Ministarstvo finansija Republike Srpske Metodologijom upravljanja grantovima za programe i projekte koji se finansiraju ili sufinansiraju sredstvima budžeta Republike Srpske<sup>6</sup> (u daljem tekstu: Metodologija upravljanja grantovima RS), a koja nije obavezujuća za JLS. JLS nisu metodološki uredile upravljanje grantovima, a djelimično primjenjuju Metodologiju upravljanja grantovima RS.

Grantovi se dodjeljuju iz budžeta JLS po različitim osnovama i na godišnjem nivou se sufinansiraju različite vrste programsko/projektnih aktivnosti. Sredstva za tekuće grantove su usmjerena za: političke organizacije, organizacije civilnog društva (u daljem tekstu: OCD), opštinske boračke organizacije, sportske i omladinske organizacije i udruženja, etničke i vjerske organizacije i udruženja, organizacije u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, organizacije i udruženja u oblasti obrazovanja i nauke, organizacije i udruženja u oblasti kulture, za afirmaciju porodice, u oblasti turizma, udruženja penzionera, vatrogasna društava, zajednice etažnih vlasnika, javne ustanove, javna preduzeća, fizička lica.

Izvještaji o provedenim finansijskim revizijama opština/gradova za 2022. godinu<sup>7</sup> ukazuju na određene probleme koji prate upravljanje grantovima:

---

<sup>3</sup> Član 60. Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16

<sup>4</sup> Evropska povelja o lokalnoj samoupravi je sačinjena u Strazburu, 15. oktobra 1985. godine, <https://www.alvrs.com/UcitaneSlike/admin/Dokumenti/evropska-povelja-o-lokalnoj-samoupravi-final-2.pdf>

<sup>5</sup> Cilj procesa upravljanje grantovima u mapama procesa jedinica lokalne samouprave

<sup>6</sup> Decembar 2014. godine

<sup>7</sup> <https://gsr-rs.org/revizorski-izvjestaji/>

- ✓ Nisu donesena interna akta za dodjelu grantova sa definisanim pravilima i kriterijima za dodjelu grantova;
- ✓ Dodjela grantova se ne vrši u skladu sa donesenim internim aktima za dodjelu grantova;
- ✓ Korisnici grantova ne dostavljaju izvještaje o namjenskom trošenju grantova u skladu sa obavezama propisanim u internim aktima JLS.

U Vodiču kroz analizu ključnih problema upravljanja finansijama na lokalnom nivou<sup>8</sup> se navodi da su kod pojedinih opština utvrđeni nedostaci u vezi sa dodjelom grantova. Dodjela grantova u JLS je vršena bez javnog poziva/oglasa, provođenja postupka ocjene, nisu definisani način i kriteriji raspodjele pojedinih vrsta grantova i nije vršena kontrola dodijeljenih grantova, a korisnici grantova nisu podnosili izvještaje o namjenskom trošenju grantova.

Šest JLS<sup>9</sup> iz RS je uključeno u Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 (u daljem tekstu: ReLoaD2) 2021-2024. godina. ReLoaD2 je četverogodišnji projekat koji implementira UNDP. U okviru ovog projekta se navodi da je još uvijek nedovoljno razvijena saradnja između JLS i OCD, a nedostatak transparentnosti u su/finansiranju OCD iz javnih izvora se prepoznaje kao jedna od najvećih prepreka razvoja i funkcionisanja civilnog društva.

UNDP je provodio i projekat Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu (ReLoaD1, 2017-2020. godina) u koje je bilo uključeno deset JLS<sup>10</sup> iz RS i Projekat jačanja lokalne demokratije (LOD 1, 2, 3 i 4, 2009-2016. godina) u koji je bilo uključeno 22 JLS iz RS. Tokom provođenja projekata LOD 1 i LOD 2 izrađena je LOD metodologija za dodjelu sredstava organizacijama civilnog društva, priručnik (u daljem tekstu: LOD metodologija) koja je na raspolaganju JLS 2012. godine. LOD metodologija izrađena je sa ciljem da obezbijedi transparentan sistem raspodjele finansijskih sredstava i odnosi se na grantove dodijeljene OCD, ali ne i na druge vrste grantova koje JLS dodjeljuju.

U periodu 2020-2023. godina JLS su za grantove iz budžeta dodijelile oko 375 miliona KM, sa trendom rasta od 55%, a ukupni rashodi JLS za isti period su 2,8 milijardi KM i imaju nešto blaži trend rasta, i to 43% u 2023. u odnosu na 2020. godinu.

Ukupni grantovi prema Periodičnom izvještaju o izvršenju po računovodstvenim fondovima (u daljem tekstu: PIF) čine 15% u strukturi rashoda JLS. U strukturi grantova oko 80% sredstava se odnosi na tekuće grantove, a oko 20% na kapitalne grantove.

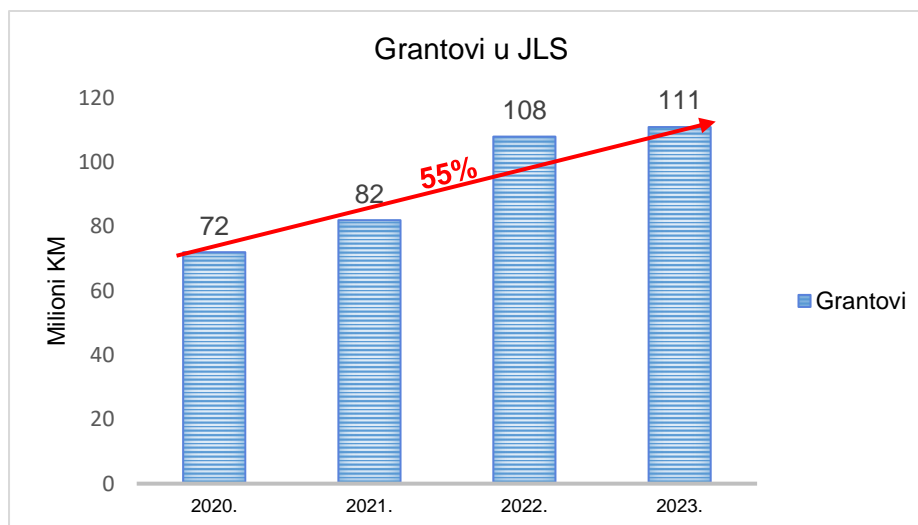
---

<sup>8</sup> Savez opština i gradova Republike Srpske, Bijeljina, april 2023. godina

<sup>9</sup> Prijedor, Gradiška, Grad Istočno Sarajevo, Rudo, Ugljevik i Gacko

<sup>10</sup> Banja Luka, Bijeljina, Trebinje, Teslić, Modriča, Bratunac, Brod, Pale, Rudo i Sokolac

**Grafikon broj 1.** Dodijeljeni grantovi iz budžeta JLS od 2020-2023. godine



Izvor podataka: Ministarstvo finansija Republike Srpske; Ilustracija GSRJS RS

## 1.2. Predmet revizije i revizijska pitanja

Predmet ove revizije učinka je upravljanje grantovima u JLS posmatrano kroz postupke i procedure planiranja, dodjele grantova, praćenja, kontrole i izvještavanja o trošenju dodijeljenih grantova i pokazateljima uspješnosti.

Osnovni cilj revizije je efikasnost upravljanja grantovima i da se na osnovu provedenog ispitivanja ponude preporuke JLS čijim provođenjem bi se omogućilo efikasnije i efektivnije trošenje javnog novca namijenjenog za dodjelu grantova i efikasnije postupanje JLS. Posebni ciljevi revizije iskazani su kroz revizijska pitanja.

Pristup u ovoj reviziji predstavlja kombinaciju pristupa orijentisanog na rezultate i sistemskog pristupa. Pristup orijentisan na rezultate je usmjeren na ispitivanje rezultata koji su ostvareni dodjelom grantova, a sistemski pristup na ispitivanje obezbjeđenja pretpostavki za efikasno upravljanje grantovima. Ova revizija učinka je revizija upravljačkog procesa primarno orijentisana na efikasnost, a u pojedinim segmentima na efektivnost.

Osnovno revizijsko pitanje na koje se traži odgovor u ovoj reviziji učinka je:

### **Da li jedinice lokalne samouprave efikasno upravljaju grantovima?**

Da bi se dobio odgovor na osnovno revizijsko pitanje, revizijska pitanja na koja se traži odgovor u ovoj reviziji učinka su:

1. Da li su ispunjene osnovne pretpostavke za efikasno upravljanje grantovima?
2. Da li se grantovi dodjeljuju na način i u rokovima koji omogućavaju uspješnu realizaciju programsko/projektnih aktivnosti korisnika grantova?
3. Da li je praćenje, kontrola i izvještavanje o dodijeljenim grantovima u funkciji uspješnog upravljanja grantovima u JLS?

### 1.3. Dizajn i metodološki okvir revizije

#### 1.3.1. Obim i ograničenja revizije

Revizija učinka je ispitala upravljanje grantovima u 13 JLS, i to: gradovi Banja Luka, Prijedor, Prnjavor, Doboј, Bijeljina, Trebinje i opštine Teslić, Modriča, Šekovići, Trnovo, Foča, Višegrad, Nevesinje. Detaljnija ispitivanja su obuhvatila osam JLS<sup>11</sup> iz izabranog uzorka fokusirajući se na pojedinačne predmete i procedure planiranja, dodjele i praćenja dodijeljenih grantova.

Izbor JLS izvršen je na osnovu nekoliko relevantnih kriterija. Osnovni kriteriji za izbor uzorka JLS su:

- ✓ Stepen razvijenosti;
- ✓ Administrativno-teritorijalni raspored;
- ✓ Vrijednost planiranih i dodijeljenih grantova u odnosu na ukupne rashode;
- ✓ Metodološke razlike u pristupu i prakse u planiranju i dodjeli grantova;
- ✓ Učešće u međunarodnim projektima LOD1-4, ReLoaD1 i 2.

Izborom uzorka na ovaj način revizijom je obuhvaćeno oko 60% od ukupne vrijednosti grantova u budžetima svih JLS na godišnjem nivou i 20% JLS, što ukazuje da je riječ o reprezentativnom uzorku sa aspekta revizije.

Ovom revizijom je obuhvaćen vremenski period od četiri godine i to period 2020-2023. godina posmatrajući generalne pokazatelje o upravljanju grantovima i strukturu grantova u JLS. Revizija je primarno ispitivala upravljanje tekućim grantovima, imajući u vidu njihovo dominantno učešće u strukturi grantova. U okviru tekućih grantova su obuhvaćeni grantovi sportskim organizacijama i klubovima, grantovi OCD, grantovi za udruženja i organizacije u oblasti kulture, grantovi omladinskim organizacijama, grantovi u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, grantovi dodijeljeni korisnicima koji imaju status udruženja od javnog interesa (u daljem tekstu: UJI) i korisnicima grantova koji imaju unaprijed utvrđene pozicije u budžetu, te druge vrste grantova specifične za pojedine JLS. Revizija se nije bavila ocjenom pravilnosti dodjele grantova i računovodstvenim tretmanom grantova, jer su to pitanja u nadležnosti finansijske revizije.

#### 1.3.2. Izvori revizijskih dokaza

Da bi se dobili odgovori na postavljena revizijska pitanja, potrebni podaci, informacije i dokumenti su pribavljani od JLS, te određeni podaci i informacije od Ministarstva finansija.

Potrebni podaci i informacije su prikupljeni u JLS iz sljedećih izvora:

- ✓ Zakonskih i podzakonskih propisa koji su relevantni za upravljanje grantovima u JLS;
- ✓ Internih akata (programa, pravilnika, odluka i dr.), pravila i procedura JLS;
- ✓ Strateških dokumenata i akcionih planova JLS;
- ✓ Srednjoročnih i godišnjih planova rada JLS;
- ✓ Budžeta i izvještaja o izvršenju budžeta;
- ✓ Finansijskih izvještaja, računovodstvenih knjiga i evidencija JLS;

---

<sup>11</sup> Prijedor, Doboј, Bijeljina, Trebinje, Nevesinje, Višegrad, Trnovo i Šekovići

- ✓ Sistema upravljanja finansijskim informacijama – trezorski sistem poslovanja JLS – SOFI;
- ✓ Javnih poziva/oglasa za dodjelu grantova, zapisnika i bodovnih listi;
- ✓ Pojedinačnih predmeta dodjele grantova;
- ✓ Pojedinačnih izvještaja korisnika grantova o namjenskom trošenju sredstava;
- ✓ Izvještaja komisija i nadležnih odjeljenja o praćenju i kontroli dodijeljenih grantova;
- ✓ Izvještaja i informacija o realizaciji strateških i drugih planskih i programskih dokumenata;
- ✓ Postojećih relevantnih dokumenata i evidencija JLS o planiranju, dodjeli i izvještavanju o dodijeljenim grantovima.

Tokom provođenja revizije korištene su i dostupne metodologije, priručnici, izvještaji, analize i informacije domaćih i međunarodnih organizacija koje se odnose na upravljanje grantovima i koje se nalaze u Prilogu ovog izvještaja.<sup>12</sup>

### 1.3.3. Metode prikupljanja i analize revizijskih dokaza

Potrebni podaci i informacije iz navedenih izvora su pribavljani putem:

- ✓ Pregleda zakonskih i podzakonskih propisa;
- ✓ Pregleda normativnih akata JLS;
- ✓ Pregleda strateških dokumenata, akcionih planova, programskih i projektnih dokumenata JLS;
- ✓ Inspekcije - pregleda dokumentacije JLS koja se odnosi na upravljanje grantovima;
- ✓ Intervjua/razgovora sa predstavnicima JLS;
- ✓ Pregleda evidencija o grantovima u JLS;
- ✓ Upitnika za odabrani uzorak JLS;
- ✓ Analitičkih postupaka;
- ✓ Studija slučaja.

Značajni podaci i informacije kvantitativnog i kvalitativnog karaktera dobijeni su putem održavanja 44 sastanka sa 107 predstavnika JLS.

Analiza i vrednovanje podataka i informacija je izvršena primjenom sljedećih metoda:

- ✓ Analiza zakonskih i podzakonskih propisa;
- ✓ Kvalitativna i kvantitativna analiza normativnih akata i dokumentacije JLS;
- ✓ Analiza strateških dokumenata, planova i programa koji se odnose na upravljanje grantovima u JLS;
- ✓ Metode komparativne analize;
- ✓ Analitički postupci;
- ✓ Metode statističke analize;
- ✓ Analiza sadržaja intervju/razgovora;
- ✓ Analiza studije slučaja;
- ✓ Analiza sadržaja upitnika;
- ✓ Druge metode u zavisnosti od vrste prikupljenih podataka i informacija.

---

<sup>12</sup> Prilog broj 1. Lista referenci – popis akata



#### 1.3.4. Kriterijumi revizije

Kriteriji revizije formirani su u skladu sa vrstom, prirodom i karakterom predmeta i pristupa revizije. Osnovni kriteriji proizilaze iz zakona, strategija, javnih politika i drugih relevantnih dokumenata JLS.

Na osnovu navedenog korišteni su sljedeći kriteriji revizije:

- ✓ JLS su u strateško-razvojnim dokumentima utvrdile ciljeve i prioritete po oblastima za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova, kao i rezultate koje je potrebno ostvariti i indikatore za mjerenje uspješnosti;
- ✓ Planiranje grantova se zasniva na jedinstvenoj metodologiji, a u skladu sa ciljevima i prioritetima utvrđenim u strateškim i planskim dokumentima;
- ✓ Postojanje evidencija i/ili baza podataka o korisnicima grantova i grantovima i dobra komunikacija i koordinacija između odjeljenja;
- ✓ JLS su kroz sistem finansijskog upravljanja i kontrole uspostavile kontrolu planiranja i dodjele grantova;
- ✓ Postojanje i primjena internih akata JLS koji omogućavaju efikasnu dodjelu grantova;
- ✓ Grantovi se dodjeljuju putem javnih poziva/oglasa, uz primjenu internih postupaka i procedura JLS, jednaku dostupnost i uslove za potencijalne korisnike grantova;
- ✓ Vremenska usklađenost između dodjele, transfera sredstava grantova i provođenja programskih/projektnih aktivnosti koje se su/finansiraju iz grantova;
- ✓ Obrasci koji se primjenjuju prilikom apliciranja za dodjelu grantova i izvještavanje sadrže elemente koji omogućavaju ocjenu uspješnosti upravljanja grantovima;
- ✓ Korisnici grantova u propisanim rokovima i na propisan način izvještavaju JLS o trošenju dodijeljenih grantova, o postignutim rezultatima provođenjem programskih/projektnih aktivnosti koje su su/finansirane iz grantova;
- ✓ JLS kontinuirano prate realizaciju programa/projekata koji se su/finansiraju iz grantova;
- ✓ Komisije/timovi za praćenje programsko/projektnih aktivnosti ili nadležna odjeljenja izvještavaju grado/načelnike i skupštine opštine/grada o grantovima;
- ✓ JLS vrše analizu i evaluaciju dodijeljenih grantova u pogledu ostvarenih rezultata i ciljeva.

Utvrđivanjem i primjenom navedenog obima revizije, izvora i načina prikupljanja potrebnih podataka i informacija i njihovom analizom obezbijeđeni su dovoljni, relevantni i pouzdani revizijski dokazi, te korištenjem definisanih kriterija formirani nalazi i zaključci revizije.

#### 1.4. Sadržaj i struktura izvještaja

Ovaj Izvještaj revizije učinka sadrži sljedeća poglavlja, u kojima su predstavljeni:

- 1 Uvod** – osnovni motivi zbog kojih se GSRJS RS opredijelila da provede reviziju učinka koja se odnosi na upravljanje grantovima u JLS. U ovom poglavlju predstavljen je dizajn revizije kroz revizijska pitanja, kriterijume revizije, obim i ograničenja revizije, izvore i metode prikupljanja i analize podataka.
- 2 Opis predmeta revizije** – karakteristike predmeta revizije, institucionalne uloge, nadležnosti i odgovornosti i regulativa karakteristična za lokalnu samoupravu i budžetski sistem RS i upravljanje grantovima.

- 3 Nalazi** – nalazi koji daju odgovore na postavljeno osnovno i ostala revizijska pitanja. Nalazi revizije podijeljeni su u nekoliko poglavlja, u skladu sa revizijskim pitanjima.
- 4 Zaključci** – zaključci na osnovu nalaza koji su podržani revizijskim dokazima.
- 5 Preporuke** – date su preporuke čijim provođenjem bi se omogućilo efikasnije i efektivnije trošenje javnog novca namijenjenog za dodjelu grantova i efikasnije postupanje JLS.

Na kraju ovog Izvještaja revizije učinka su dati prilozi koji detaljnije prikazuju i objašnjavaju pojedine nalaze u Izvještaju.

## 2. OPIS PREDMETA REVIZIJE

### 2.1. Karakteristike predmeta revizije

Prema Metodologiji upravljanja grantovima za programe i projekte koji se finansiraju ili sufinansiraju sredstvima budžeta Republike Srpske pod grantovima se podrazumijevaju bespovratna finansijska sredstva iz budžeta koja imaju za cilj da pomogne u obavljanju redovnih aktivnosti/programa ili specifične grupe aktivnosti/projekata primaoca granta. Grantovi bi se trebali dodjeljivati ciljanoj grupi korisnika s ciljem su/finansiranja programa/projekata i aktivnosti kako bi se olakšalo ostvarivanje određenih rezultata kojima se žele postići ciljevi utvrđeni politikama institucija.

Prema članu 95. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog okvira za budžetske korisnike<sup>13</sup> grantovi se iskazuju kao tekući i kapitalni grantovi dati u zemlji ili u inostranstvo. Grantovi se dijele na tekuće, koji se daju u svrhu tekuće potrošnje, i kapitalne, koji se daju u svrhu kapitalnih ulaganja od strane primaoca granta.

Grantovi u zemlji obuhvataju tekuće i kapitalne grantove neprofitnim subjektima, kao što su političke, humanitarne, sportske i omladinske, etničke i vjerske organizacije i udruženja, organizacije i udruženja za afirmaciju porodice i zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom, organizacije i udruženja u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, obrazovanja, nauke i kulture, ekonomske i privredne saradnje i slično, te ostale tekuće i kapitalne grantove u zemlji. Ostali tekući i kapitalni grantovi u zemlji obuhvataju transfere javnim i privatnim finansijskim i nefinansijskim (profitnim) subjektima iz različitih oblasti privrede koji nemaju karakter subvencija, te transfere pojedincima (fizičkim licima) koje nemaju karakter doznaka na ime socijalne zaštite.

Kako je pristup u ovoj reviziji prvenstveno orijentisan na rezultate važno je dati i teoretsko objašnjenje upravljanja zasnovanog na rezultatima. Upravljanje zasnovano na rezultatima prati pristup usklađen sa ključnim fazama programskog/projektnog ciklusa. Upravljanje zasnovano na rezultatima je strategija rukovođenja koja obezbjeđuje da njeni procesi, postupci i usluge doprinose u postizanju željenih rezultata (izlaznih rezultata, ishoda/krajnjih rezultata i uticaja rezultata na stanje).<sup>14</sup>

Prva faza procesa (faza planiranja) uključuje postavljanje vizije i definisanje okvira rezultata. Nakon toga, faza implementacije počinje i praćenje postaje suštinski zadatak koji pomaže da se postiču željeni rezultati. Praćenje i analiza su ključne komponente procesa, zasnivaju se na jasno definisanim odgovornostima za rezultate i zahtijevaju stalno praćenje i samoprocjenu napretka, uključujući i izvještavanje o učinku. U javnom sektoru usmjerenost na rezultate uspješnosti predstavlja veći izazov u odnosu na privatni sektor u kojem je profit jasan pokazatelj uspješnosti.<sup>15</sup>

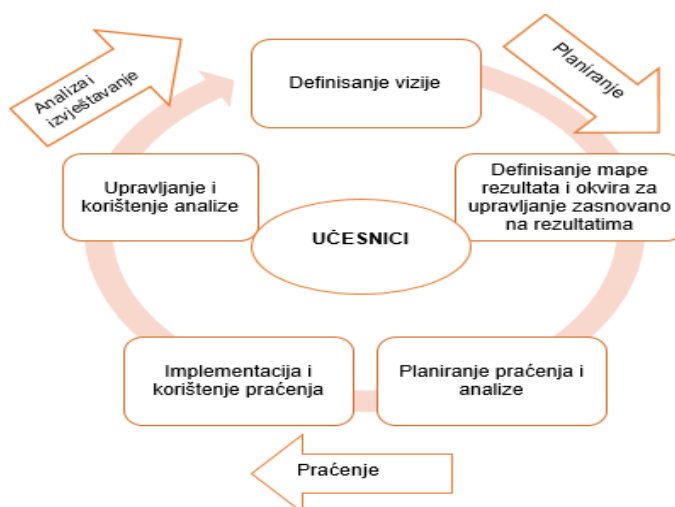
---

<sup>13</sup> "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 98/16, 115/17 i 118/18

<sup>14</sup> Handbook, Results-based Management and the 2030 Agenda for Sustainable Development, United Nations, Vienna, 2018.

<sup>15</sup> Isto.

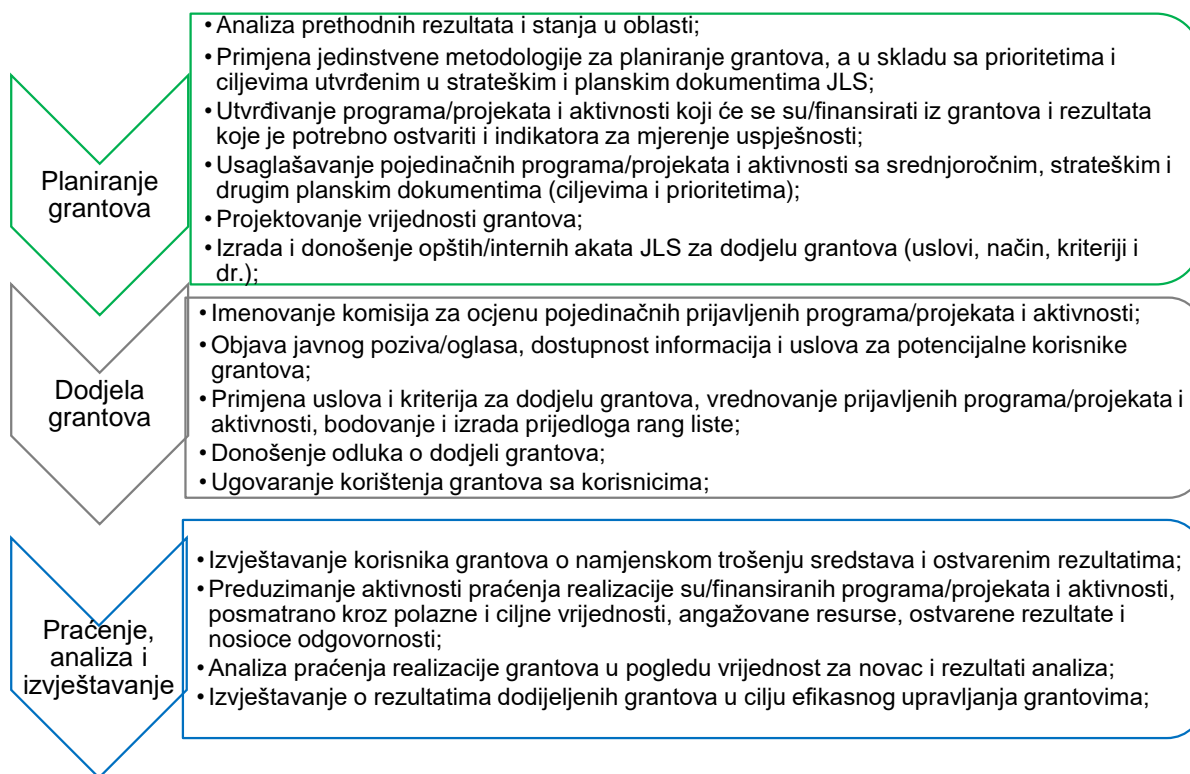
**Grafikon broj 2.** Životni ciklus upravljanja zasnovano na rezultatima



Izvor podataka: *Handbook on Planning, Monitoring and Evaluation for Development Results, United Nations Development Programme, New York, 2009; Ilustracija: GSRJS RS*

Upravljanje grantovima podrazumijeva više aktivnosti predviđenih važećom regulativom RS. Svaka od aktivnosti ima svoje specifičnosti u odnosu na zahtjeve i principe upravljanja grantovima zasnovano na rezultatima. Upravljanje grantovima provodi se kroz sljedeće aktivnosti, i to: planiranje, dodjela, praćenje, analiza i izvještavanje. Svaka aktivnost se sastoji od više postupaka. Najvažnije aktivnosti za upravljanje grantovima zasnovano na rezultatima su prikazane na narednom grafikonu.

**Grafikon broj 3** - Aktivnosti u procesu upravljanja grantovima u JLS



Izvor podataka: *Regulativa kojom se uređuje budžetski sistem RS; Ilustracija: GSRJS RS*

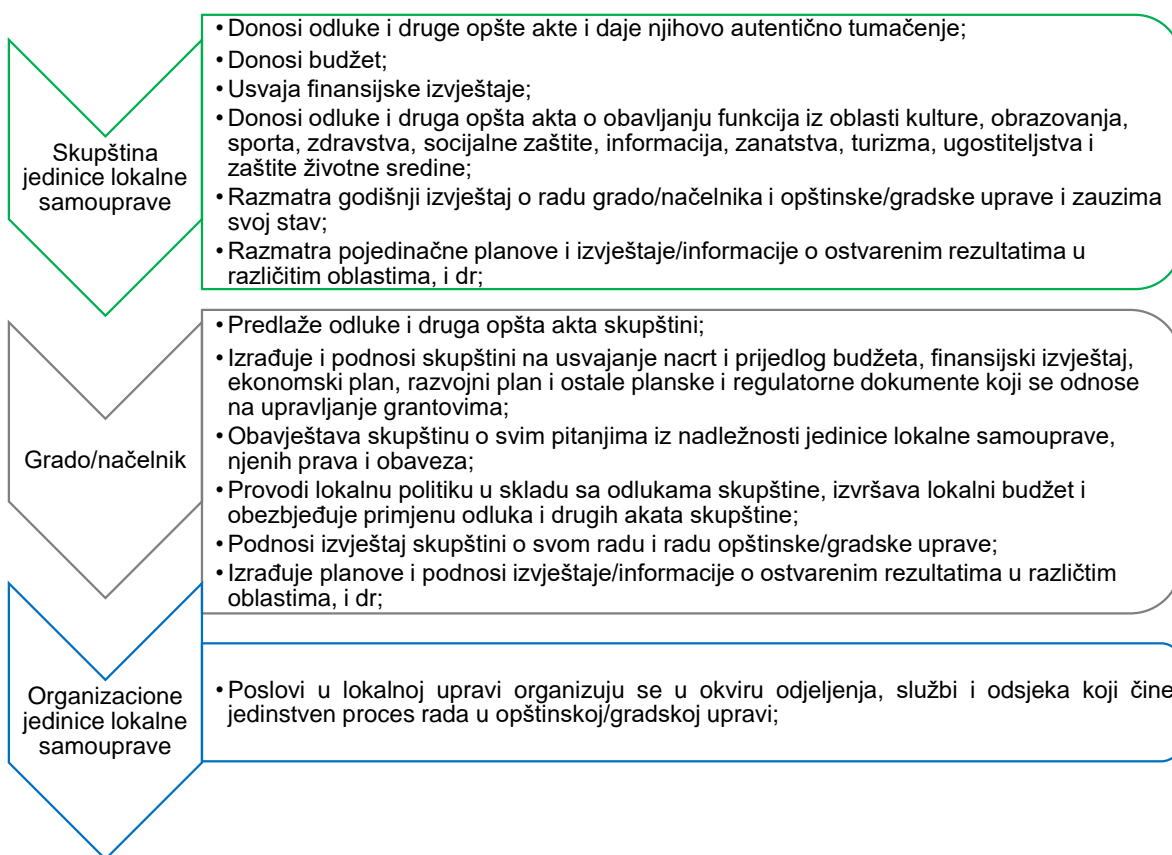
## 2.2. Institucionalne uloge, nadležnosti i odgovornosti

JLS su samostalne u upravljanju grantovima u skladu sa važećom regulativnom karakterističnom za organizovanje i funkcionisanje JLS i budžetski sistem RS. Zakonom o lokalnoj samoupravi<sup>16</sup> propisane su i samostalne nadležnosti JLS. U okviru samostalnih nadležnosti koje se odnose na upravljanje grantovima su:

- ✓ Usvajanje strategija, odnosno programa razvoja JLS;
- ✓ Donošenje budžeta i usvajanje finansijskih izvještaja budžeta;
- ✓ Obavljanje specifične funkcije u oblasti kulture, obrazovanja, sporta, zdravstva i socijalne zaštite, civilne zaštite, informacija, zanatstva, turizma, ugostiteljstva i zaštite životne sredine, podstiče aktivnosti i pruža pomoć udruženjima građana čija djelatnost je od interesa za JLS.

Organi JLS u RS su skupština opštine/grada i grado/načelnik. Skupština opštine/grada je organ odlučivanja i kreiranja politike JLS i njene nadležnosti proističu iz izvornih i samostalnih nadležnosti JLS, definisanih ustavom, zakonom i statutom JLS. Isto vrijedi i za nadležnosti grado/načelnika, koji je za svoj rad i zakonitost svih akata koje predlaže skupštini opštine/grada njoj i odgovoran.

**Grafikon broj 4** – Nadležnosti organa jedinica lokalne samouprave vezano za upravljanje grantovima



Izvor podataka: Zakon o lokalnoj samoupravi i statuti JLS; Ilustracija: GSRJS RS

<sup>16</sup> "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 97/16, 36/19 i 61/21

### 2.3. Pravna regulativa karakteristična za područje i predmet revizije

Osnovna pravna regulativa koja se odnosi na organizovanje i funkcionisanje JLS, budžetski sistem RS i upravljanje grantovima je Zakon o lokalnoj samoupravi<sup>17</sup>, Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske<sup>18</sup> i drugi zakonski i podzakonski akti relevantni za planiranje, dodjelu grantova, praćenje, analizu i izvještavanje o rezultatima grantova.

Pored navedenih zakona, za upravljanje grantovima su relevantni i drugi zakoni u zavisnosti od oblasti iz koje se dodjeljuju grantovi za pojedinačne programe/projekte i aktivnosti (kultura, sport, udruženja i fondacije, finansiranje političkih stranaka koje imaju odbornike u skupštinama JLS, organizacije iz oblasti boračko-invalidske zaštite).

Sva važna pravna akta koja se odnose na predmet ove revizije učinka su navedena u Listi referenci, koja se nalazi u Prilogu ovog izvještaja.<sup>19</sup>

---

<sup>17</sup> "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 97/16, 36/19 i 61/21

<sup>18</sup> "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16

<sup>19</sup> Prilog broj 1. Lista referenci – popis akata

### 3. NALAZI

JLS su angažovale značajne finansijske, organizacione i kadrovske resurse u procesu upravljanje grantovima. U 13 JLS su bila uključena 63 odjeljenja, a u zavisnosti od lokalne uprave se kreću od jednog do devet odjeljenja. Pored grado/načelnika i načelnika odjeljenja u planiranju, dodjeli, praćenju i izvještavanju o grantovima je učestvovalo oko 100 samostalnih stručnih saradnika i šefova službi/odsjeaka u lokalnim upravama. Pored navedenih resursa u procesu upravljanja grantovima učestvuju i komisije za ocjenu programsko/projektnih aktivnosti i komisije/timovi za praćenje realizacije su/finansiranih programsko/projektnih aktivnosti koje najčešće broje od tri do pet članova, u zavisnosti od vrste granta i JLS.

#### 3.1. Pretpostavke za efikasno upravljanje grantovima i planiranje grantova

Osnovne pretpostavke za efikasno upravljanje grantovima u JLS su:

Osnovne pretpostavke za efikasno upravljanje grantovima	→	Strateško-razvojna dokumenta sa jasno iskazanim ciljevima i prioritetima po oblastima koji se namjeravaju postići su/finansiranjem programa/projekata iz grantova;
	→	Utvrđeni indikatori uspješnosti koji se primjenjuju za ocjenu efikasnosti i efektivnosti upravljanja grantovima;
	→	Postojanje i primjena metodologija za upravljanje grantovima JLS;
	→	Postojanje evidencija i baza podataka o korisnicima grantova i grantovima i dobra komunikacija i koordinacija između odjeljenja lokalne uprave;
	→	Uspostavljen funkcionalan sistem finansijskog upravljanja i kontrole kao upravljački mehanizam;
	→	Postojanje, kompletnost, sadržaj i primjena internih akata JLS za dodjelu grantova.

Ilustracija: GSRJS RS

##### 3.1.1. Pretpostavke za efikasno upravljanje grantovima

Određeni podaci o grantovima, u zavisnosti od vrste granta, osnova i načina dodjele su sadržani u strategijama razvoja, sektorskim strategijama, srednjoročnim i godišnjim planovima grado/načelnika i odjeljenja. Podaci i informacije o grantovima sadržani su i u planovima korisnika grantova i planovima za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova u određenim oblastima koje jedan broj JLS izrađuje na godišnjem nivou nakon usvajanja budžeta.

Sa važećim strategijama razvoja raspolažu u 10 od 13 JLS<sup>20</sup>, od čega su četiri izrađene ili revidirane strategije razvoja u skladu sa novim regulatornim okvirom.<sup>21</sup> JLS su izrađivale akcione planove za realizaciju strategija razvoja na trogodišnjem ili godišnjem nivou. Jedno od načela sistema strateškog planiranja i upravljanja razvojem je i načelo odgovornosti, efektivnosti i efikasnosti koje podrazumijeva da JLS prilikom izrade strateških dokumenata, i uopšte tokom procesa strateškog planiranja i upravljanja razvojem, postupaju odgovorno, efektivno i efikasno. Ovo načelo je naročito važno tokom postupaka usklađivanja strateškog, srednjoročnog i budžetskog planiranja grantova. U skladu sa navedenim načelom grantovi nisu u funkcionalnoj vezi sa ciljevima definisanim u strateško-razvojnim dokumentima JLS. U strateško-razvojnim dokumentima i akcionim planovima za njihovu implementaciju nisu utvrđeni jasni ciljevi i prioriteta po oblastima koji su od značaja za JLS i koji će se postići su/finansiranjem programa/projekata iz grantova.

JLS raspolažu i sektorskim strategijama, kao što su strategije razvoja kulture, strategije socijalne zaštite, omladinske politike, kao i srednjoročnim i godišnjim planovima koji se donose za određene vrste grantova iz kojih će se su/finansirati programi/projekti i aktivnosti. Dvije JLS<sup>22</sup> raspolažu sa srednjoročnim programima rada grado/načelnika i lokalne uprave za period 2023-2025. godina, od kada je i obaveza po novom regulatornom okviru. JLS su većinom izradile srednjoročne planove rada grado/načelnika i lokalne uprave za period 2024-2026. godina. U posmatranom periodu lokalne uprave su izrađivale godišnje planove rada grado/načelnika i lokalne uprave. U sektorskim strategijama, srednjoročnim i godišnjim planovima rada grado/načelnika i lokalne uprave su dijelom utvrđeni prioriteta po oblastima, ciljevi, programi/projekti koji će se su/finansirati iz grantova.

Indikatori za praćenje realizacije programa/projekata koji se planiraju su/finansirati iz grantova nisu jasni, nemaju kvantitativne karakteristike, što ukazuje na otežano praćenje, ocjenu uspješnosti programa/projekata i uticaj na ciljeve JLS. Na primjer jedinice mjere za pokazatelj uspješnosti su definisane kao: "određeno poboljšanje, djelimično, povećano, ostvaren napredak, broj podržanih udruženja i organizacija iz grantova, povećano izdvajanje sredstava za 10% za sportske organizacije i klubove, povećan broj omladinskih organizacija koje će dobiti sredstva iz grantova".

#### Metodološki okvir za upravljanje grantovima

Primjena različitog metodološkog okvira za upravljanje grantovima u JLS rezultira i različitim praksama u planiranju i dodjeli grantova. Posebnu metodologiju za upravljanje grantovima JLS nisu izrađivale, osim pojedinačnih internih akata za dodjelu grantova. Iako Metodologija upravljanja grantovima RS nije obavezujuća za JLS, određene grantove JLS planiraju i dodjeljuju u skladu sa istom.

---

<sup>20</sup> Doboj, Šekovići i Trnovo ne raspolažu važećim strategijama razvoja

<sup>21</sup> Zakon o strateškom planiranju i upravljanju razvojem u Republici Srpskoj "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 63/21; Uredba o strateškim dokumentima u Republici Srpskoj "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 94/21 i Uredba o sprovedbenim dokumentima u Republici Srpskoj "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 08/22. Regulatornim okvirom uređen je sistem strateškog planiranja, procedure izrade i struktura strateških i sprovedbenih dokumenata, definisana je forma koja treba da sadrži prioriteta, prethodno sektorske ciljeve, mjere i programe/projekte.

<sup>22</sup> Prnjavor i Modriča



Planiranje i dodjela grantova u skladu sa Metodologijom upravljanja grantovima RS:	→	Su/finansiranje redovnih programskih aktivnosti određenog korisnika granta u skladu sa zakonskim i podzakonskim obavezama;
	→	Su/finansiranje programa/projekata putem javnog poziva/oglasa;
	→	Su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz sredstava budžetske rezerve u toku godine određenog korisnika granta.
Planiranje i dodjela grantova u JLS se vrši i na sljedeće načine:	→	Redovnih programskih aktivnosti korisnika granta koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetu, a koji nemaju status UJI;
	→	Programa/projekata i aktivnosti korisnika granta putem podnošenja pojedinačnih zahtjeva tokom godine.

Ilustracija: GSRJS RS

Pored Metodologije upravljanja grantovima RS, JLS je na raspolaganju i LOD metodologija, koja je izrađena prvenstveno u cilju usmjeravanja sredstava namijenjenih OCD kroz projektni pristup. LOD metodologija nije obavezujuća za JLS, ali pet JLS (Banja Luka, Trebinje, Doboj, Teslić i Modriča) su određene segmente LOD metodologije integrisale u pojedinačna interna akta za dodjelu grantova za projekte OCD.

#### Evidencije i baze podataka o grantovima u JLS

Jedna od pretpostavki za efikasno upravljanje grantovima su jedinstvene i potpune evidencije i baze podataka o grantovima. Većina lokalnih uprava nema jedinstvene i potpune evidencije i baze podataka o korisnicima grantova i grantovima, osim računovodstvenih, a u cilju pouzdanijeg i adekvatnijeg planiranja, praćenja dodijeljenih grantova i napretka postignutih rezultata korisnika grantova i njihovog uticaja na realizaciju ciljeva JLS. Lokalne uprave nemaju podatke o svim korisnicima grantova i su/finansiranim programima/projektima i aktivnostima, zahtjevima, bodovima i rang listama, odobrenim i dodijeljenim sredstvima, podacima o eventualnom su/finansiranju istih programa/projekata i aktivnosti iz više različitih izvora i drugi podaci i informacije.

Određene evidencije o potencijalnim korisnicima i korisnicima grantova (udruženjima, organizacijama, fondacijama, sportskim organizacijama i klubovima i drugim korisnicima) su uspostavljene i dostupne u JLS. To su prvenstveno osnivački podaci o potencijalnim korisnicima i korisnicima grantova i ažuriranje podataka se najčešće vrši na godišnjem nivou, uglavnom kada korisnici grantova podnose zahtjeve za dodjelu sredstava.

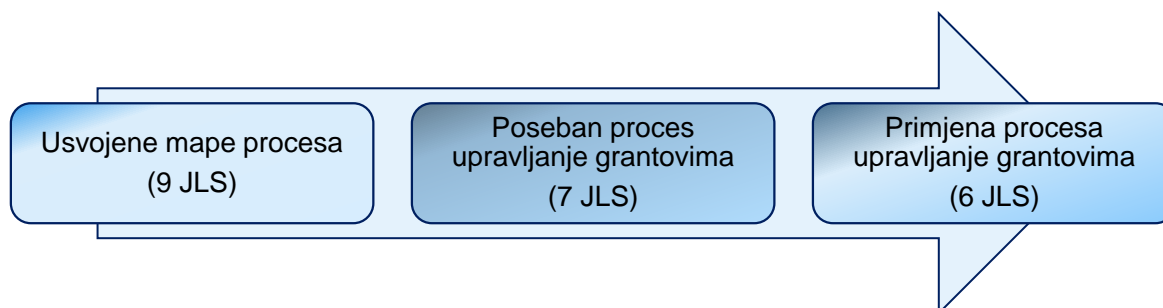
Odjeljenja u lokalnim upravama nadležna za raspodjelu grantova posjeduju određene evidencije o dodijeljenim grantovima po korisnicima na godišnjem nivou. Podaci o korisnicima grantova i grantovima se uglavnom ne razmjenjuju između nadležnih odjeljenja. Između odjeljenja lokalne uprave ne postoji dovoljna komunikacija i koordinacija aktivnosti u upravljanju grantovima.

### Uspostavljenost sistema finansijskog upravljanja i kontrole

U cilju uspostavljanja i provođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u RS je 2016. godine donesen Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske.<sup>23</sup> FUK se uvodi radi unaprjeđivanja finansijskog upravljanja i odlučivanja u realizaciji postavljenih ciljeva, pa je revizija procjenu uspostavljenosti FUK u JLS u kontekstu predmeta revizije posmatrala kroz izradu dokumenata za proces upravljanja grantovima i njihovu primjenu.

FUK je uspostavljen u devet JLS<sup>24</sup>, čiji su dokumenti usvojeni ili ažurirani u periodu od 2018-2024. godine. U okviru mapa poslovnih procesa, koje predstavljaju detaljnu razradu i opis svih procesa kao upravljački mehanizmi, u sedam JLS<sup>25</sup> je izdvojen poseban proces upravljanje grantovima. U tri JLS<sup>26</sup> FUK je u fazi uspostavljanja (imenovane komisije za izradu dokumenata FUK) i jedna JLS<sup>27</sup> nema aktivnosti na uspostavljanju FUK. U šest JLS<sup>28</sup> je dodjela grantova vršena uz primjenu dokumenata FUK definisanih za proces upravljanje grantovima.

#### **Grafikon broj 5.** Uspostavljenost FUK i izrađeni dokumenti u JLS



Izvor podatka: Dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS

Do kraja 2023. godine u sedam JLS<sup>29</sup> je uspostavljena interna revizija. JLS su procijenile proces upravljanja grantovima kao visoko rizičan, sa sljedećim zajedničkim rizicima:

- ✓ Nerealno i neadekvatno planiranje;
- ✓ Nedovoljna normativna uređenost i neadekvatno uspostavljeni kriteriji;
- ✓ Netransparentne procedure i dodjela grantova;
- ✓ Neadekvatno vođenje evidencija/baza o datim grantovima;
- ✓ Nedostavljanje izvještaja o trošenju odobrenih grantova i nenamjensko trošenje;
- ✓ Neblagovremeno i neadekvatno praćenje i nesadržajno izvještavanje o realizaciji grantova i postignutim rezultatima.

Kako je proces upravljanja grantovima procijenjen kao visoko rizičan, u četiri JLS<sup>30</sup> je u posmatranom periodu jedan broj grantova bio u fokusu interne revizije, i to grantovi za udruženja u oblasti kulture, sportske organizacije i klubove, OCD, UJI, udruženja iz oblasti boračko-invalidske zaštite. U fokusu interne revizije je bio normativni okvir za upravljanje

<sup>23</sup> "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 91/16

<sup>24</sup> Prijedor, Prnjavor, Doboj, Bijeljina, Teslić, Modriča, Šekovići, Trnovo i Nevesinje

<sup>25</sup> Prijedor, Prnjavor, Doboj, Bijeljina, Teslić, Modriča i Nevesinje

<sup>26</sup> Banja Luka, Trebinje i Višegrad

<sup>27</sup> Foča

<sup>28</sup> Prijedor, Prnjavor, Doboj, Bijeljina, Teslić i Modriča

<sup>29</sup> Banja Luka, Prijedor, Prnjavor, Doboj, Bijeljina, Trebinje i Teslić

<sup>30</sup> Banja Luka, Prnjavor, Doboj i Bijeljina

grantovima, postupci planiranja, dodjele i praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova. Izvještaji interne revizije za 2021. i 2022. godinu ukazuju da normativni okvir za dodjelu grantova nije kompletan i sadržajan, kriteriji nisu definisani jasno i mjerljivo, grantovi se ne dodjeljuju po propisanim procedurama, u postupcima dodjele nije zastupljena dodjela grantova prvenstveno na osnovu javnog poziva/oglasa, korisnici grantova ne dostavljaju izvještaje o namjenskom trošenju grantova i praćenje i izvještavanje o realizaciji grantova i postignutim rezultatima nije adekvatno i blagovremeno. Preporuke interne revizije su djelimično provedene ili su u toku provođenja do kraja 2023. godine.

### 3.1.2. Planiranje grantova na godišnjem nivou

Polazna osnova za planiranje grantova su zakonima utvrđene nadležnosti JLS, zakonski i podzakonski propisi kojima se uređuje materija budžetskog sistema, strateško-razvojna i planska dokumenta JLS. Grantovi se planiraju po proceduri planiranja budžeta, kao i ostale vrste rashoda. Planiranje budžeta i grantova u JLS se zasniva na ekonomskoj klasifikaciji rasporeda rashoda. Kako nije uspostavljeno programsko budžetiranje u JLS, koje je planirano za budžete 2026. godine, otežano je planiranje grantova sa jasno iskazanim ciljevima i rezultatima koji se očekuju realizacijom određene vrste granta.

Odjeljenja za finansije kroz uputstva za pripremu budžeta preporučuju odjeljenjima lokalne uprave i ostalim korisnicima budžeta da, prilikom planiranja grantova koriste Metodologiju upravljanja grantovima RS. Preporučuje se da se dodjela grantova vrši provođenjem javnih poziva/oglasa za dodjelu grantova, a u cilju što veće dostupnosti i postizanja očekivanih rezultata. Korisnicima budžetskih sredstava se preporučuje da na efikasan način utvrde prioritete za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova, kako bi se njihovim provođenjem postigli ciljani rezultati koji bi uticali na ostvarenje ciljeva JLS. Odjeljenja lokalne uprave većinom ne izrađuju i dostavljaju odjeljenjima za finansije budžetske zahtjeve u skladu sa uputstvima za izradu budžeta, i to:

- ✓ Osnov planiranja nije jasan, zakonska i druga regulativa;
- ✓ Veza sa strateškim i planskim dokumentima nije u potpunosti uspostavljena;
- ✓ Namjena grantova i način dodjele grantova se ne obrazlaže.

Budžetski zahtjevi većine odjeljenja u gradu Banja Luka za 2023. godinu sadrže osnov planiranja (zakone i interne akte) i naziv strateškog dokumenta, a u oblasti kulture, omladine, sporta i obrazovanja i programe/projekte koji će se su/finansirati iz grantova.

U gradu Trebinju za 2024. godinu organizaciona jedinica lokalne uprave za omladinu i sport izradila je programsku klasifikaciju budžeta za period od četiri godine, planirano po godinama (programe i programske aktivnosti, svrhu, osnov za planiranje, cilj, indikator za praćenje rezultata i iznos sredstava).

Opšte posmatrano u budžetima JLS se na osnovu naziva pozicija grantova na neki način prepoznaju svrha i potencijalni korisnici grantova. Odjeljenja u svojim budžetskim zahtjevima uglavnom ne obrazlažu na osnovu kojih podataka je utvrđena visina grantova, iako je za određene grantove planiranje sredstava olakšano zbog unaprijed poznatih korisnika grantova.

Korisnici grantova koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetima JLS, među kojima su i UJI, ne izrađuju i ne dostavljaju budžetske zahtjeve nadležnim odjeljenjima u skladu sa uputstvima za izradu budžeta. Budžetske zahtjeve korisnici grantova dostavljaju zajedno sa finansijskim planom. Finansijski planovi često ne sadrže izvore finansiranja, već samo ukupan iznos planiranih prihoda iz grantova i ukupan iznos rashoda, bez analitike i obrazloženja troškova i aktivnosti.

Odjeljenja u lokalnim upravama organizuju manje referentne grupe pri razmatranju dostavljenih zahtjeva korisnika grantova koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetima. Nadležna odjeljenja nakon dostavljanja zahtjeva ovih korisnika grantova i održanih referentnih grupa izrađuju i dostavljaju budžetski zahtjev odjeljenju za finansije bez posebnih analiza i obrazloženja. Korisnici grantova nakon usvajanja budžeta, dostavljaju planove i programe rada za tekuću godinu i izvještaje o radu za prethodnu godinu nadležnom odjeljenju lokalne uprave. Oni koji imaju zakonsku obavezu budu upućivani i na usvajanje skupštini opštine/grada, ali bez pratećih analiza i obrazloženja nadležnog odjeljenja.

Visina grantova se većinom utvrđuje na osnovu izvršenja budžeta iz prethodnih budžetskih godina, broja i iznosa sufinansiranih programa/projekata i aktivnosti, uz djelimično korištenje informacija o programima/projektima i aktivnostima koji su izvjesni u narednoj godini.

**Tabela broj 1.** Planiranje grantova u budžetima, rebalansima i realokacije u 13 JLS

JLS	GRANTOVI_2023. godina					
	BUDŽET	REBALANS BUDŽETA (prvi)	REBALANS BUDŽETA (drugi)	REALOCIRANI budžet/rebalans	POVEĆANJE realocirani budžet/budžet_%	POVEĆANJE realocirani budžet/rebalans_%
1	2	3	4	5	6(5/2*100)	7(5/3)*100
Banjaluka	11.215.700	26.583.700		28.201.720	251	106
Bijeljina	6.899.250			7.572.424	110	110
Prijedor	4.530.600	4.844.800		4.844.800	107	100
Doboj	9.876.000	9.581.000		10.817.700	110	113
Trebinje	5.663.770	6.136.685		6.134.185	108	100
Prnjavor	1.515.500	1.942.254		2.008.869	133	103
Foča	2.429.700	1.804.000		1.873.821	77	104
Višegrad	994.000	1.057.600	1.108.100	1.124.670	113	101
Teslić	1.343.950			1.188.820	88	88
Modriča	1.488.000	1.903.050		1.903.050	128	100
Nevesinje	680.240	732.920		732.920	108	100
Šekovići	346.900	363.000		367.790	106	101
Trnovo	983.562	1.228.141		1.228.141	125	100
<b>UKUPNO:</b>	<b>47.967.172</b>	<b>56.177.150</b>	<b>1.108.100</b>	<b>67.998.910</b>	<b>142</b>	<b>105</b>

Izvor podataka: Budžeti, rebalansi, rješenja o realokacijama JLS; Ilustracija: GSRJS RS

U 2023. godini ukupno u 13 JLS grantovi su povećani za:

- ✓ 42% rebalansima ili realokacijama u odnosu na budžete;
- ✓ 5% realokacijama u odnosu na rebalanse budžeta.

Specifičnost pojedinih grantova opredjeljuje i specifičan pristup njihovom planiranju, kao što su grantovi koji za osnovu planiranja imaju posebne zakonske i podzakonske propise (Zakon o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, opštine i grada<sup>31</sup>, Zakon o sportu Republike Srpske<sup>32</sup>, odluke o dodjeli statusa UJI u JLS).

<sup>31</sup> "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 65/08

<sup>32</sup> "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 79/20

Posebna pažnja u ovoj reviziji je posvećena grantovima za sportske organizacije i klubove zbog specifičnosti planiranja i učešća od 25% koje imaju u strukturi tekućih grantova u većini JLS.<sup>33</sup> Zakonom o sportu Republike Srpske su definisane potrebe i interesi građana u oblasti sporta za čije se obavljanje obezbjeđuju sredstva u budžetu JLS i obaveza donošenja Strategije razvoja sporta Republike Srpske. Strategija razvoja sporta Republike Srpske u posmatranom periodu nije donesena, pa su JLS postupale različito pri izradi programa razvoja sporta, što je prikazano u narednoj tabeli.

**Tabela broj 2.** Programi razvoja sporta u 13 JLS

Programi razvoja sporta/grant za sportske organizacije i klubove						
Red .br.	JLS	Program razvoja sporta 2018-2022	Program razvoja sporta 2020.	Program razvoja sporta 2021.	Program razvoja sporta 2022.	Program razvoja sporta 2023.
1	2	3	4	5	6	7
1	Banja Luka	DA	DA	DA	DA	DA
2	Prijedor					
3	Prnjavor		DA	DA	DA	DA
4	Doboj	DA				
5	Teslić		DA			
6	Modriča	DA				
7	Bijeljina			DA	DA	
8	Šekovići					
9	Trnovo					
10	Foča					
11	Višegrad		DA		DA	DA
12	Trebinje					
13	Nevesinje					
<b>UKUPNO:</b>		<b>3 od 13</b>	<b>4 od 13</b>	<b>3 od 13</b>	<b>4 od 13</b>	<b>3 od 13</b>

Izvor podataka: Dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS

U zavisnosti od JLS veoma su različiti sadržaji programa razvoja sporta, i to:

- ✓ Programi razvoja sporta sadrže utvrđene prioritetne oblasti sa ciljevima, kriterije za bodovanje i način bodovanja po kategorijama sportova;
- ✓ Programi razvoja sporta sadrže sportske organizacije i klubove i iznose sredstava za redovne aktivnosti i organizovanje sportskih manifestacija;
- ✓ Programi razvoja sporta sadrže opšta opredjeljenja za razvoj sporta.

JLS su u fazi izrade srednjoročnih programa razvoja sporta, čije su aktivnosti započele tokom 2023. ili 2024. godine. Opština Modriča je u decembru 2023. godine donijela Srednjoročni program razvoja sporta za period 2023-2028. godina.

Planiranje drugih vrsta grantova koji su obuhvaćeni ovom revizijom je bilo prvenstveno opredijeljeno osnovom i načinom dodjele grantova. U tri JLS (Banja Luka, Prijedor i Bijeljina) nadležna odjeljenja su nakon usvajanja budžeta pripremale planove za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova po oblastima i vrstama grantova za tekuću godinu. Na primjer, planovi su/finansiranja kulturno-umjetničkog amaterizma, su/finansiranja projekata u oblasti kulture, su/finansiranja kulturnih manifestacija, su/finansiranja projekata OCD, su/finansiranja aktivnosti boračkih organizacija. Planovi za

<sup>33</sup> Prilog broj 2. Struktura tekućih grantova u 64 JLS u 2023. godini

su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova su izrađivani na osnovu programa rada za tekuću godinu i izvještaje o radu za prethodnu godinu udruženja i organizacija, a koja su dostavljali na zahtjev nadležnih odjeljenja.

### 3.2. Dodjela grantova

U ovom dijelu nalaza je opisano postojanje, sadržaj i primjena internih akata za dodjelu grantova, te postupak dodjele grantova, posmatrano sa aspekta osnova i načina dodjele grantova, obezbjeđenja konkurentnosti i jednakih uslova za sve potencijalne korisnike.

#### 3.2.1. Postojanje, sadržaj i primjena internih akata za dodjelu grantova

U cilju efikasnog upravljanja grantovima važna je uspostavljenost normativnog okvira za dodjelu grantova, njegova kompletnost, sadržaj i primjena. Rezultati revizije pokazuju da su različiti pristupi u donošenju internih akata kojima se reguliše dodjela grantova između JLS u zavisnosti od vrste granta.

U zavisnosti od raspolaganja internim aktima za šest vrsta grantova<sup>34</sup> karakterističnih za većinu JLS, JLS su grupisane u pet grupa<sup>35</sup>, i to:

- ✓ JLS raspolažu pojedinačnim internim aktima za svaku vrstu granta;
- ✓ Za jedan broj grantova JLS raspolažu posebnim internim aktom, a za određeni broj grantova raspolažu jedinstvenim internim aktom;
- ✓ Jedinstvenim internim aktom JLS su uredile dodjelu većine grantova;
- ✓ JLS za manji broj grantova raspolažu internim aktom i
- ✓ JLS nemaju interni akt ni za jednu od posmatranih vrsta granta.

Dio internih akata za raspodjelu grantova nisu potpuni, u smislu da nije precizno utvrđeno ostvarivanje prava na raspodjelu grantova, nisu jasno utvrđeni uslovi, dokazi/dokumentacija koju je potrebno dostaviti, način dodjele granta, kriteriji, utvrđen način bodovanja po svakom od kriterija, obrasci za prijavu, nije predviđeno zaključivanje ugovora sa korisnicima grantova, rokovi za dostavljanje izvještaja korisnika grantova i obrasci za izvještavanje.

Prisutne su različitosti i u okviru iste JLS, te je dodjela iste vrste grantova uređena sa više internih akata, na različite načine. Različitosti se ogledaju u uslovima i načinima dodjele grantova. Jednim aktom je definisana dodjela na osnovu uslova, dokaza, kriterija, javnog poziva/oglasa, bodovanja, rangiranja i ugovaranja. Drugim internim aktom je predviđena dodjela grantova na osnovu kriterija i prijedloga nadležnog odjeljenja, nakon javno objavljenog poziva/oglasa, a ostavljena je mogućnost dodjele i na osnovu zahtjeva. U posmatranom periodu dodjela grantova je vršena prvenstveno na osnovu zahtjeva, bez javnog poziva/oglasa, bodovanja, rangiranja i ugovaranja sa korisnicima grantova.

Dalje u tekstu na dva primjera su prikazani postojanje, sadržaj i primjena internih akata za dodjelu grantova, i to za grantove sportskim organizacijama i klubovima i za grantove za projekte OCD.

---

<sup>34</sup> Grantovi za sportske organizacije i klubove, za udruženja i organizacije u oblasti kulture, za OCD, za omladinska udruženja i organizacije, za udruženja i organizacije u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite i za udruženja i organizacije u oblasti obrazovanja i nauke

<sup>35</sup> Prilog broj 3. Postojanje internih akata za dodjelu grantova u 13 JLS

**Tabela broj 3.** Postojanje, sadržaj i primjena internih akata za dodjelu grantova sportskim organizacijama i klubovima u 13 JLS

Interni akt za dodjelu grantova za sportske klubove i organizacije i primjena						
Red.b r.	JLS	Interni akt za dodjelu granta	Definisani uslovi, dokumentacija, način dodjele, kriteriji	Utvrđen način bodovanja po svakom od kriterija	Primjena internih akata u 2023.	Dodjela po javnom pozivu/oglasu
1	2	3	4	5	6	7
1	Banja Luka	DA	DA	DA	DA	DA
2	Prijedor	DA	DA	DA	DA	DA
3	Prnjavor					
4	Doboj	DA			DA	
5	Teslić	DA	DA	DA	DA	DA
6	Modriča					
7	Bijeljina	DA	DA		DA	
8	Šekovići	DA	DA			
9	Trnovo					
10	Foča	DA	DA		DA	
11	Višegrad	DA	DA	DA	DA	DA
12	Trebinje	DA	DA	DA	DA	DA
13	Nevesinje	DA	DA	DA		
<b>UKUPNO:</b>		<b>10 od 13</b>	<b>9 od 13</b>	<b>6 od 13</b>	<b>8 od 13</b>	<b>5 od 13</b>

Izvor podataka: Interna akta JLS za dodjelu grantova sportskim organizacijama i klubovima; Ilustracija: GSRJS RS

Većina važećih internih akata za dodjelu grantova sportskim organizacijama i klubovima je kreirana sa adekvatnim sadržajem koji podrazumijeva definisane uslove, dokaze koje je potrebno dostaviti pri podnošenju prijave za raspodjelu grantova, način dodjele grantova i kriterije za dodjelu. Polovina internih akata nema jasno utvrđen način bodovanja po svakom od kriterija.

Prakse u JLS su da se dio grantova sportskim organizacijama i klubovima dodijeli na osnovu postojećeg internog akta po javnom pozivu/oglasu. Pored dodjele po javnom pozivu/oglasu na osnovu internog akta, JLS planiraju rezervna sredstva i dodjela grantova se vrši na osnovu podnesenog zahtjeva tokom godine, rijetko se dodatno raspisuje javni poziv/oglas za dodjelu rezervnih sredstava. Grantovi sportskim organizacijama i klubovima se dodjeljuju i na osnovu unaprijed utvrđene pozicije u budžetu.

**Tabela broj 4.** Postojanje, sadržaj i primjena internih akata za dodjelu grantova za projekte OCD u 13 JLS

Interni akt za dodjelu grantova za su/finansiranje projekata OCD						
Red. br.	JLS	Interni akt za dodjelu granta	Definisani uslovi, dokumentacija, način dodjele, kriteriji	Utvrđen način bodovanja po svakom od kriterija	Primjena internih akata u 2023.	Dodjela po javnom pozivu/oglasu
1	2	3	4	5	6	7
1	Banja Luka	DA	DA	DA	DA	DA
2	Prijedor	DA	DA	DA	DA	DA
3	Prnjavor	DA	DA	DA	DA	DIO
4	Doboj	DA	DA	DA		
5	Teslić	DA	DA	DA	DA	DA
6	Modriča	DA	DA	DA		
7	Bijeljina	DA	DA	DA	DA	DA
8	Šekovići	DA	DA			
9	Trnovo					
10	Foča					
11	Višegrad	DA	DA	DA	DA	DA
12	Trebinje	DA	DA	DA	DA	DA
13	Nevesinje					
<b>UKUPNO:</b>		<b>10 od 13</b>	<b>10 od 13</b>	<b>9 od 13</b>	<b>7 od 13</b>	<b>6 (7) od 13</b>

Izvor podataka: Interna akta JLS za dodjelu grantova za projekte OCD; Ilustracija: GSRJS RS

Većina važećih internih akata za dodjelu grantova za projekte OCD je kreirana sa adekvatnim sadržajem koji podrazumijeva definisane uslove, dokaze koje je potrebno dostaviti pri podnošenju prijave za raspodjelu grantova, način dodjele granta, kriterije za dodjelu i utvrđen način bodovanja po svakom od kriterija. Pored navedenog dio internih akata za dodjelu grantova za projekte OCD, sadrži i prioritete oblasti iz koji će se su/finansirati programi/projekti i aktivnosti iz grantova i koji su dijelom u funkcionalnoj vezi sa ciljevima iz sektorskih strategija i drugih planskih dokumenata JLS. Pored dodjele po javnom pozivu/oglasu na osnovu internog akta u JLS prisutna je praksa da se grantovi dodjeljuju i na druge načine i to na osnovu podnesenog zahtjeva tokom godine i na osnovu unaprijed utvrđene pozicije u budžetu.

Postojanje, sadržaj i primjena internih akata za dodjelu grantova je veoma slična i za ostale vrste grantova koje su JLS dodjeljivale u posmatranom periodu, a koji su bili obuhvaćeni ovom revizijom. Određeni broj grantova je dodijeljen bez opšteg internog akta za dodjelu grantova u JLS, na osnovu zahtjeva, a na osnovu odluke/rješenja/zaključka grada/načelnika ili skupštine opštine/grada u zavisnosti kome se korisnik grantova obratio sa zahtjevom za dodjelu.

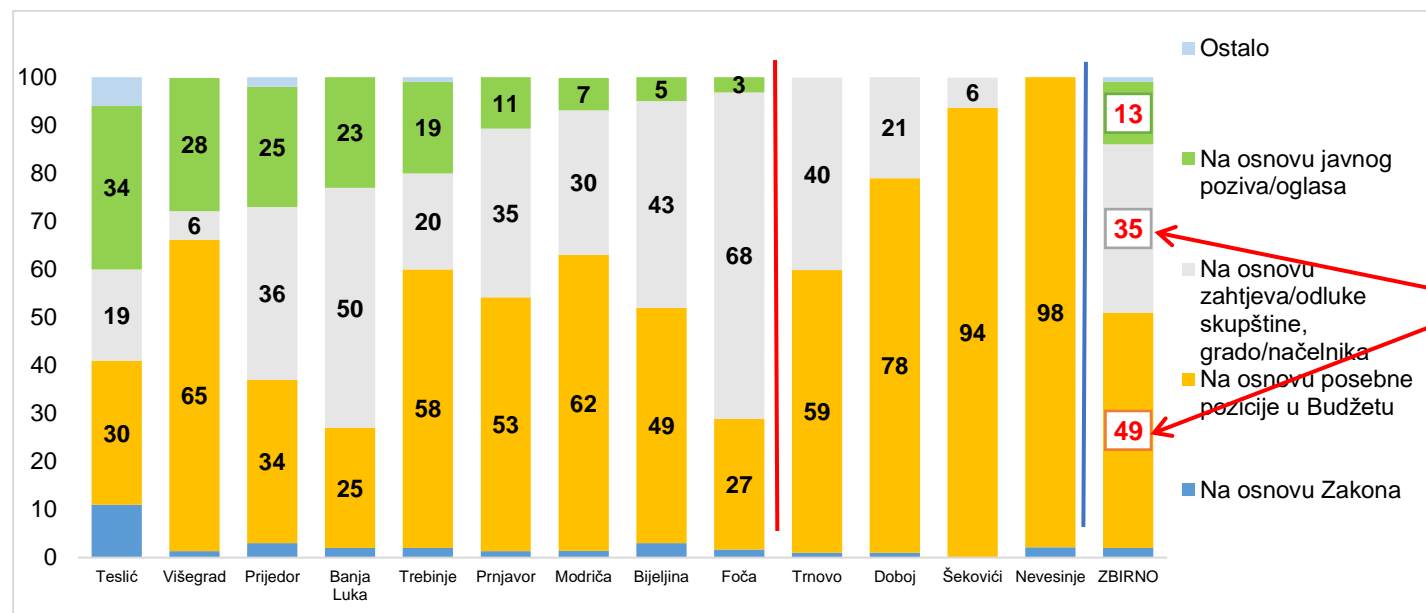


### 3.2.2. Osnovi i načini dodjele grantova

Grantovi se dodjeljuju po raznim osnovama i na različite načine u JLS, i to po osnovu:

- ✓ Obaveza iz zakonskih propisa;
- ✓ Unaprijed utvrđene pozicije u budžetu;
- ✓ Zahtjeva podnesenog od strane korisnika grantova (odluka grado/načelnika ili skupštine opštine/grada);
- ✓ Javnog poziva/oglasa;
- ✓ Su/finansiranja programa/projekata i aktivnosti kroz određene ugovore i sporazume.

**Grafikon broj 6.** Osnovi i načini dodjele grantova u 2023. godini\_%



**84%** sredstava iz grantova dodijeljeno je na osnovu unaprijed utvrđene pozicije u budžetu i pojedinačnog zahtjeva

Izvor podataka: Upitnici i dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS

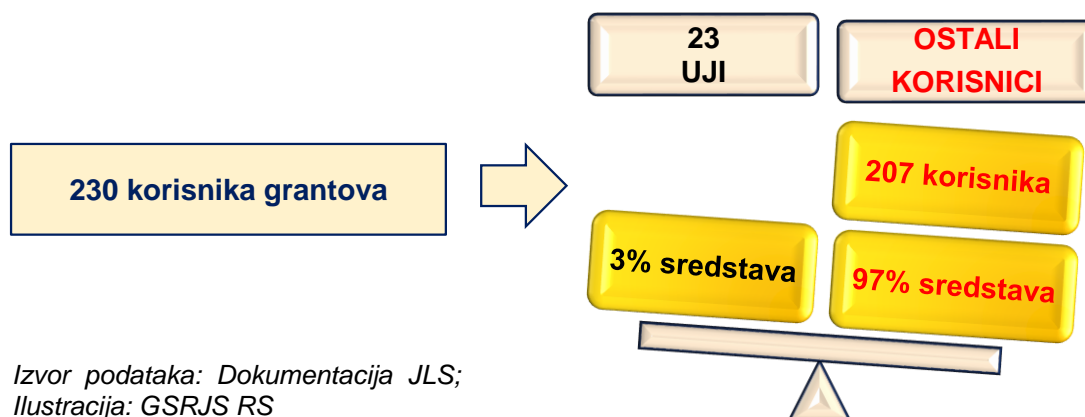
U JLS na osnovu unaprijed utvrđene pozicije u budžetu je dodijeljeno 49% sredstava, 35% na osnovu pojedinačno podnesenog zahtjeva od strane korisnika grantova, 13% na osnovu javnog poziva/oglasa i 3% su sredstva dodijeljena političkim strankama na osnovu Zakona o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, grada i opštine<sup>36</sup> i određenih ugovora/sporazuma koji su potpisani sa raznim donatorima.<sup>37</sup>

U četiri JLS (Doboj, Trnovo, Šekovići i Nevesinje) grantovi su dodijeljeni prvenstveno na osnovu unaprijed utvrđene pozicije u budžetu i na osnovu pojedinačno podnesenog zahtjeva, bez javnog poziva/oglasa. Kod ostalih devet JLS dodjela grantova po osnovu javnog poziva/oglasa se kreće od 3% u Foči do 35% u Teslić.<sup>38</sup>

#### Dodjela grantova na osnovu unaprijed utvrđene pozicije u budžetu

Skupštine opštine/grada su donijele pravila i procedure za utvrđivanje statusa UJI, na osnovu kojih su donosile odluke o dodjeli statusa UJI. U zadnjih 10 godina šest JLS (Banja Luka, Prijedor, Bijeljina, Doboj, Foča i Višegrad) su utvrdile status za 59 UJI, od kojih su u 2023. godini 23 UJI imala unaprijed utvrđene pozicije u budžetima JLS.<sup>39</sup> U sedam JLS udruženjima i fondacijama nije utvrđivan status javnog lokalnog interesa. JLS su na osnovu odluka Vlade RS, koja nije obavezujuća za JLS, određena udruženja posmatrale kao UJI, prvenstveno udruženja iz oblasti boračko-invalidske zaštite.

**Grafikon broj 7.** Korisnici grantova koji su imali unaprijed utvrđene pozicije u budžetima 13 JLS u 2023. godini



Izvor podataka: Dokumentacija JLS;  
Ilustracija: GSRJS RS

Korisnici grantova koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetima JLS su razna udruženja, fondacije, sportske organizacije i klubovi, javne ustanove, javna preduzeća i drugi. Od ukupnog broja korisnika grantova koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetima, 23 korisnika grantova su UJI koja su dobila 3% sredstava iz grantova, a 207 korisnika grantova koji nemaju status UJI su dobili 97% sredstava iz grantova na osnovu unaprijed utvrđene pozicije u budžetima. Korisnici grantova u posmatranom periodu su se većinom ponavljali i broj korisnika se povećavao po godinama. Osim za UJI, JLS nisu utvrđivale uslove i kriterije na osnovu kojih su određeni korisnici grantova dobili unaprijed utvrđenu poziciju u budžetima.

<sup>36</sup> "Službeni glasnik Republike Srpske", broj 65/08

<sup>37</sup> Prilog broj 4. Izvršenje budžeta (grantova) u 2023. godini u 13 JLS

<sup>38</sup> Prilog broj 5. Osnovi i načini dodjele grantova u 13 JLS za period 2020-2023. godina

<sup>39</sup> Prilog broj 6. Korisnici grantova koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetima JLS u 2023. godini

Jedan broj korisnika grantova koji su imali unaprijed utvrđene pozicije u budžetima su se većim dijelom ili u potpunosti finansirali iz grantova. Korisnici grantova koji dobiju sredstva na ovaj način su ostvarivali pravo i po drugim osnovama iz grantova ili iz budžeta sa drugih pozicija, te postoji rizik da se iste aktivnosti dva puta finansiraju iz budžeta. Sredstva iz budžeta sa drugih budžetskih pozicija korisnici grantova su dobijali po osnovu usluga i drugih poslova koje su obavljali u ime JLS, pa njihovo finansiranje bude u potpunosti iz budžeta JLS. Ukupni rashodi za lična primanja i administrativne troškove koje korisnici grantova mogu finansirati iz grantova nisu ograničeni od strane JLS. Korisnici grantova dodijeljene grantove troše na plate, naknade zaposlenih i materijalne troškove, učešće navedenih rashoda se kreće i do 80% i 100% u zavisnosti od korisnika granta i JLS.

#### Dodjela grantova na osnovu zahtjeva podnesenog od strane korisnika grantova

Korisnici grantova koji sredstva dobiju po osnovu pojedinačno podnesenog zahtjeva su razna udruženja, organizacije, fondacije, sportske organizacije i klubovi, javne ustanove, javna preduzeća, fizička lica. Ovi korisnici grantova su i po drugim osnovama učestvovali u raspodjeli grantova.

Korisnici grantova kojima se sredstva dodjeljuju na osnovu podnesenog zahtjeva, kada je tako predviđeno internim aktom za dodjelu grantova, pored zahtjeva dostavljaju i određenu dokumentaciju kao dokaze o ispunjenosti opštih uslova. Korisnici grantova pojedinačne zahtjeve podnose nadležnom odjeljenju lokalne uprave, eventualno grado/načelniku ili skupštini opštine/grada. Korisnici grantova pojedinačne zahtjeve za dodjelu grantova podnose tokom čitave godine, često i više puta u toku godine.

Pojedini zahtjevi korisnika grantova se podnose bez unaprijed utvrđene forme, prateće dokumentacije, programa/projekta za su/finansiranje i plana aktivnosti. Grantovi po zahtjevima se dodjeljuju najčešće za finansiranje redovnih i specifičnih aktivnosti i neplaniranih događaja korisnika granta. Ovi zahtjevi se ne razmatraju komisijski po kriterijima i bodovanjem, što ukazuje da u postupku dodjele grantova na ovaj način nije obezbijedena konkurentnost i jednaki uslovi za sve potencijalne korisnike. Kada se grantovi dodjeljuju na ovaj način, potencijalni korisnici grantova nemaju dostupne informacije o mogućnostima i uslovima dobijanja grantova.

Jedan broj korisnika grantova po pojedinačno podnesenim zahtjevima grantove dobije kao jednokratna novčana davanja, za rješavanje određenih aktivnosti i događaja koji nisu mogli biti planirani, što i jeste svrha grantova dodijeljenih na ovaj način.

#### Dodjela grantova na osnovu javnog poziva/oglasa

Javni pozivi/oglasa za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova se raspisuju jednom, eventualno dva puta godišnje (najčešće april-maj i septembar-oktobar). Javni pozivi/oglasa se objavljuju na zvaničnim internet stranicama JLS i u sredstvima javnog informisanja.



Najveći broj javnih poziva/oglasa za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova, a u zavisnosti od vrste granta i JLS, sadrže osnovne elemente u cilju informisanja potencijalnih korisnika za dodjelu grantova, i to: ukupan iznos sredstava koji će biti raspodijeljen, opšte i posebne uslove za dodjelu, dokaze, odnosno potrebnu dokumentaciju koju korisnici grantova trebaju dostaviti, da prijava bude na propisanim obrascima i rokove.

Javni pozivi/oglasa za programe/projekte i aktivnosti OCD su detaljniji i u najvećem broju sadrže i prioritetne oblasti iz kojih će se i iz kojih neće su/finansirati programi/projekti i aktivnosti, programi/projekti i aktivnosti koji će biti i oni koje neće biti su/finansirane, ko su

potencijalni korisnici grantova, maksimalan i minimalan iznos po programu/projektu i aktivnostima, kriterije za raspodjelu i obaveze koje su korisnici grantova dužni ispuniti.

Korisnici grantova po javnom pozivu/oglasu prijave većinom podnose na propisanim obrascima, i to:

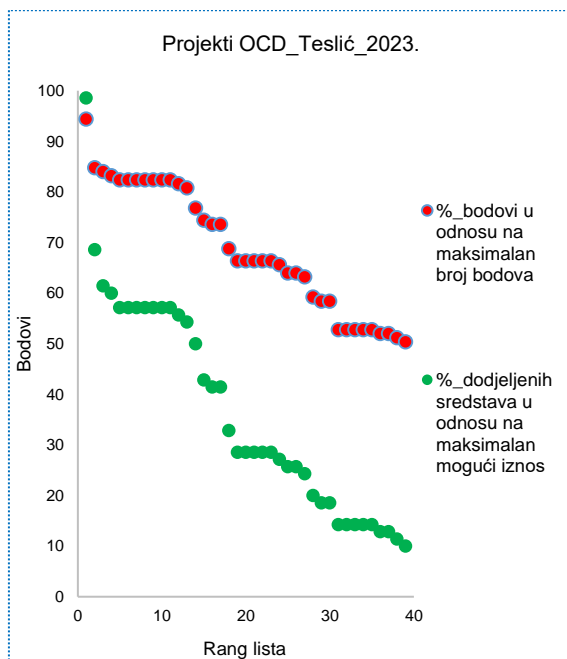
- ✓ Programsko/projektne aktivnosti i zadaci (opis projekta, ciljna grupa, ciljevi, očekivani rezultati i efekti, aktivnosti i budžet);
- ✓ Pregled budžeta i finansijska identifikaciona forma;
- ✓ Izjava o podobnosti;
- ✓ Obrazac za ocjenjivanje i bodovanje programa/projekta i aktivnosti.

Komisije za ocjenu programa/projekata i aktivnosti vrše provjeru kompletnosti, bodovanje i rangiranje programa/projekata i aktivnosti. Bodovne, preliminarne i konačne rang liste većinom sadrže naziv udruženja i organizacije, program/projekat koji će biti su/finansiran, broj bodova i prijedlog iznosa za dodjelu po programu/projektu. Bodovne i rang liste ne sadrže ili rjeđe sadrže ukupnu vrijednost programa/projekta, traženi iznos sredstava, maksimalan broj bodova i iznos sredstava koji je moguće dobiti, rok završetka projekta i druge potrebne podatke i informacije. Preliminarne i konačne rang liste se objavljuju na zvaničnim internet stranicama i oglasnim tablama JLS. Na osnovu prijedloga komisija za ocjenu programa/projekata grado/načelnik donosi akt o raspodjeli grantova.

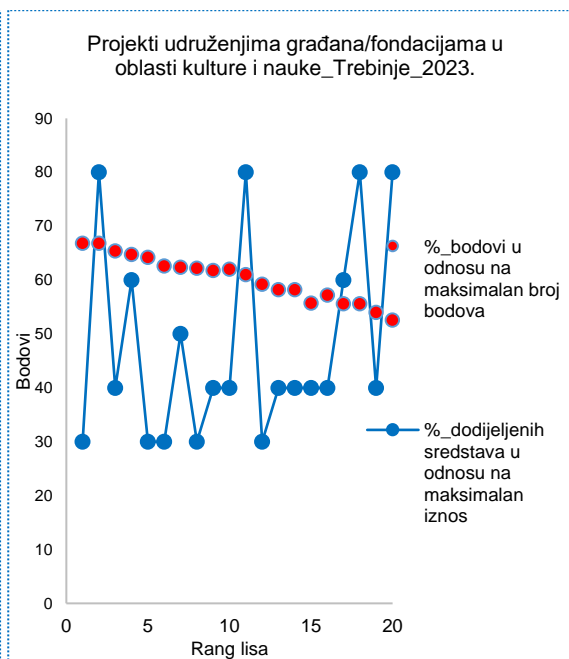
Na nekoliko studija slučaja u JLS smo analizirali uticaj bodova dobijenih po osnovu vrednovanja kriterija na mjesto na rang listi i iznos dobijenih sredstava za programe/projekte OCD i za programe/projekte sportskim organizacijama i klubovima. Analizom kriterija vrednovanja, bodovnih i rang listi jasno je da bodovi imaju značajan uticaj na mjesto na rang listi i iznos odobrenih sredstava za programe/projekte.

Na sljedećim grafikonima je prikazan uticaj bodova koji su dobijeni po osnovu ocjene programa/projekata na mjesto na rang listi i iznos odobrenih sredstava za programe/projekte OCD i sportskih organizacija i klubova.

**Grafikon broj 8.**

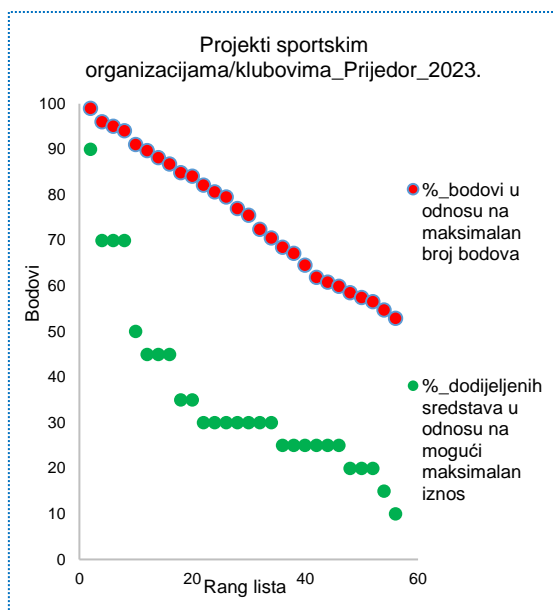


**Grafikon broj 9.**

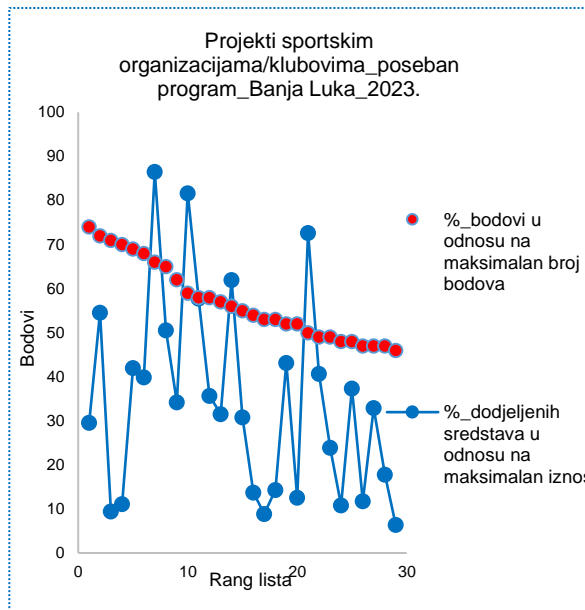


Izvor podataka: Bodovne i rang liste JLS; Ilustracija: GSRJS RS

**Grafikon broj 10.**



**Grafikon broj 11.**



Izvor podataka: Bodovne i rang liste JLS; Ilustracija: GSRJS RS

Na grafikonu 8. i 10. za posmatrane grupe korisnika po programu/projektu OCD i sportskim organizacijama i klubovima se vidi postojanje korelacije<sup>40</sup> bodova dobijenih po osnovu kriterija vrednovanja i iznosa odobrenih sredstava, a posmatrajući mogući maksimalan broj bodova i mogući maksimalan iznos sredstava.

Na grafikonu 9. i 11. za posmatrane grupe korisnika po programu/projektu OCD i sportskim organizacijama i klubovima se vidi da ne postoji jasna korelacija bodova dobijenih po osnovu kriterija vrednovanja i iznosa odobrenih sredstava. Ovakav način bodovanja i dodjele grantova ukazuje da kriteriji nisu adekvatno utvrđeni, i/ili način bodovanja po svakom od kriterija, i/ili da nisu na najbolji mogući način primijenjeni i izvršeno bodovanje programa/projekata i aktivnosti koji su su/finansirani iz grantova.

Za jedan broj grantova i JLS uticaj bodova dobijenih po osnovu vrednovanja kriterija na mjesto na rang listi i iznos odobrenih sredstava za programe/projekte OCD je prikazan u Prilogu.<sup>41</sup>

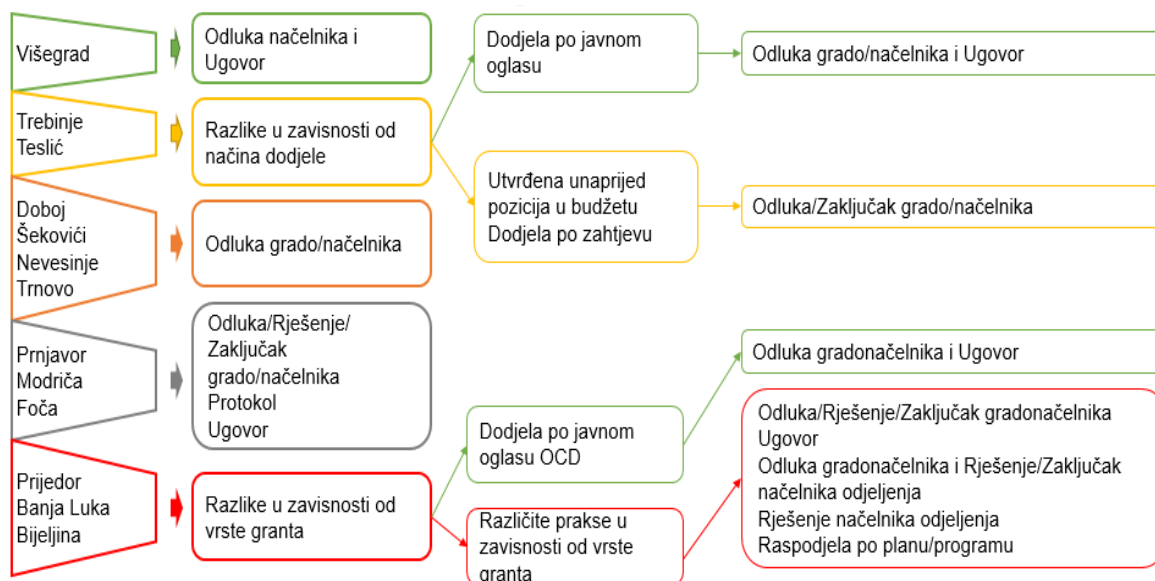
### Ugovaranje grantova i transfer sredstava

U JLS su sa manjim brojem korisnika grantova zaključeni ugovori kojima se utvrđuju prava i obaveze davaoca i korisnika grantova. Prisutne prakse i razlike između JLS u zavisnosti od načina ugovaranja su prikazane na sljedećem grafikonu.

<sup>40</sup> Korelacija (lat. con = sa, relatio = odnos) je međudnos ili međusobna povezanost između različitih pojava predstavljenih vrijednostima dvije varijable. Pri tome povezanost znači da je vrijednost jedne varijable moguće s određenom vjerovatnoćom predvidjeti na osnovu saznanja o vrijednosti druge.

<sup>41</sup> Prilog broj 7. Uticaj bodova koji su dobijeni po osnovu vrednovanja programa/projekta na iznos odobrenih sredstava za programe/projekte u JLS

**Grafikon broj 12. Ugovaranje grantova u 13 JLS**



Izvor podataka: Dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS

U JLS su zaključeni ugovori sa većinom korisnika grantova koju su sredstva dobili po javnom pozivu/oglasu za projekte OCD. Ugovori najčešće sadrže predmet ugovora, iznos granta koji se dodjeljuje i način isplate, rok za završetak su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti, obavezu dostave narativnog i finansijskog izvještaja o namjenskom trošenju sredstava i odgovarajućih priloga i sankcije za nenamjensko trošenje sredstava.

JLS u zavisnosti od načina ugovaranja grupisane su u pet grupa. U Opštini Višegrad za sve grantove koje je revizija analizirala Načelnik donosi odluku o odobravanju grantova i zaključuje ugovore sa korisnicima grantova.

U drugoj grupi su Trebinje i Teslić, kod kojih način ugovaranja prvenstveno zavisi od osnova i načina dodjele grantova. Za korisnike grantova koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetu i dodjelu grantova po zahtjevu grado/načelnik donosi odluku ili zaključak, a za korisnike grantova koji grantove dobiju po javnom pozivu/oglasu grado/načelnik donosi odluku i zaključuje ugovore sa korisnicima grantova.

Treća grupa su Doboj, Šekovići, Nevesinje i Trnovo, kod kojih za sve korisnike grantova bez obzira na vrstu, osnov i način dodjele grantova grado/načelnik donosi odluku o raspodjeli grantova na osnovu koje se vrši isplata grantova.

Četvrta grupa su Prnjavor, Modriča i Foča, kod kojih su različita postupanja u ugovaranju u okviru samih JLS bez obzira na vrstu granta i način dodjele. Za određene grantove grado/načelnik donosi odluku, rješenje, zaključak o odobravanju grantova ili zaključuje ugovore sa pojedinim korisnicima grantova.

Peta grupa su Prijedor, Banja Luka i Bijeljina, kod kojih su različita postupanja u ugovaranju po vrstama grantova, ali i po istim vrstama grantova u samim JLS. Za određene grantove gradonačelnik donosi odluku, rješenje, zaključak o odobravanju grantova ili zaključuje ugovore sa pojedinim korisnicima grantova. Prisutna je praksa i da gradonačelnik donosi odluku o odobravanju grantova, na osnovu koje načelnik nadležnog odjeljenja donosi pojedinačna rješenja ili zaključak o dodjeli grantova. U gradu Banja Luka je prisutna praksa i da nakon bodovanja i rangiranja korisnika grantova načelnik nadležnog odjeljenja za određene vrste grantova donosi pojedinačna rješenja o dodjeli grantova ili da se raspodjela

vrši po planu za su/finansiranje određenih korisnika grantova koji se donosi nakon usvajanja budžeta. Prakse u ugovaranju za određeni broj grantova i JLS su prikazane u Prilogu.<sup>42</sup>

Transfer sredstava korisnicima grantova prvenstveno zavisi od osnova i načina dodjele grantova. Korisnici grantova sa unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetu, nakon usvajanja budžeta sredstva dobijaju mjesečno, kvartalno ili po zahtjevu, u zavisnosti od JLS. Korisnici grantova kojima su sredstva odobrena po osnovu pojedinačno podnesenim zahtjevima sredstva dobijaju najčešće odmah nakon odobravanja. Dodjela grantova po pojedinačno podnesenim zahtjevima se vrši tokom čitave godine. Korisnici grantova kojima su sredstva odobrena po javnom pozivu/oglasu za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti sredstva dobijaju nakon provedene procedure. Ukoliko je javni poziv/oglas bio u prvoj polovini godine sredstva dobijaju najčešće polovinom godine ili u drugoj polovini godine, često u zadnjem kvartalu, ukoliko je javni poziv/oglas bio raspisan u drugoj polovini godine, a u zavisnosti od vrste granta i JLS.

Realizacija su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti se nekada provodi i u prvom tromjesečju naredne budžetske godine i samim tim je teže pratiti realizaciju i rezultate su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti, što ima uticaj na realno planiranje grantova za narednu budžetsku godinu. Obaveze po osnovu grantova na dan 31.12.2023. godine imaju sedam JLS i kreću se od 3% u Nevesinju do 30% u Tesliću. Četiri JLS nemaju obaveza po osnovu grantova (Prijedor, Trebinje, Foča i Šekovići).

### **3.3. Praćenje, kontrola i izvještavanje o grantovima**

Određeni podaci i informacije o grantovima, u zavisnosti od vrste granta i načina dodjele su sadržani u izvještajima, informacijama i drugim dokumentima grado/načelnika i odjeljenja, izvještajima komisija/timova za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i izvještajima korisnika grantova.

JLS su objavljivale izvještaje na svojim zvaničnim internet stranicama, a dio njih je bio upućivan na razmatranje i usvajanje skupštini opštine/grada. U pravilu su to bili izvještaji o realizaciji strateških dokumenata, grado/načelnika i odjeljenja, izvještaji o radu korisnika grantova koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetu, kao izvještaji i informacije o stanju u oblasti sporta, kulture, boračko-invalidske zaštite, obrazovanja i nauke.

#### **3.3.1. Izvještavanje korisnika grantova, sadržaj i struktura izvještaja**

JLS su na različite načine definisale i uspostavile obaveze, načine i rokove za izvještavanje korisnika grantova, koji zavise od osnova i načina dodjele i vrste grantova. Korisnici grantova ne izvještavaju o trošenju grantova u skladu sa obavezama kako je propisano odlukama o izvršenju budžeta, internim aktima za raspodjelu grantova i pojedinačnim aktima o odobravanju i ugovaranju grantova. Korisnici grantova, bez obzira na osnov i način dodjele i vrstu granta, u praksi ne dostavljaju izvještaje o namjenskom trošenju sredstava u definisanim rokovima ili izvještaje za prethodnu godinu dostavljaju kada podnose zahtjev za narednu godinu.

Korisnici grantova koji imaju unaprijed utvrđene pozicije u budžetu godišnje izvještaje o trošenju grantova, kao i godišnje izvještaje o radu najčešće dostavljaju uz zahtjev za narednu godinu u fazi izrade budžeta. Kako sredstva tokom godine dobijaju mjesečno, kvartalno ili po zahtjevu u zavisnosti od JLS, korisnici grantova pri podnošenju zahtjeva za narednu uplatu dostave izvještaj o trošenju za prethodnu uplatu.

---

<sup>42</sup> Prilog broj 8. Ugovaranje grantova u jednom broju JLS u zavisnosti od vrste granta

Korisnici grantova koji su sredstva dobili po zahtjevu izvještaj o namjenskom trošenju većinom dostavljaju nakon realizacije aktivnosti, a u zavisnosti kada su zahtjev podnijeli i dobili sredstva. U JLS je prisutna i praksa da se aktom o dodjeli grantova, na osnovu zahtjeva, ne definiše obaveza i rokovi izvještavanja za namjensko trošenje sredstava i dostavljanje izvještaja, te korisnici grantova ne dostavljaju izvještaje o trošenju grantova.

Sastavni dio internih akata za raspodjelu grantova su i obrasci za izvještavanje, kreirani prvenstveno za korisnike grantova koji su grantove dobili na osnovu javnog poziva/oglasa. Obrasci za izvještavanje su kreirani sa sljedećim sadržajem:

- ✓ Narativni izvještaj (informacije i podaci o provedenim su/finansiranim programima/projektima i aktivnostima, ocjeni ciljeva iz programa/projekata, rezultatima-početna vrijednost, konačan rezultat, uticaj programa/projekta na poboljšanja u datoj oblasti);
- ✓ Finansijski izvještaj (informacije i podaci o su/finansiranim programsko/projektnim aktivnostima, podatke o ukupnim prihodima, planiranim i utrošenim grantovima, ostalim sredstvima, računima, izvodima i druga finansijska dokumentacija).

Korisnici grantova koji su sredstva dobili po javnom pozivu/oglasu narativni i finansijski izvještaj podnose nakon realizacije su/finansiranog programa/projekta i aktivnosti, na kraju tekuće ili početkom naredne godine, a nekada i kada se prijavljuju na sljedeći javni poziv/oglas. Jedan broj korisnika grantova za programe/projekte i aktivnosti sredstva dobiju krajem godine ili početkom naredne godine. Realizacija ovih programa/projekata i aktivnosti se vrši u narednoj budžetskoj godini, kao i izvještavanje o trošenju grantova.

Izvještaji koje korisnici grantova dostavljaju JLS, u zavisnosti od vrste i načina dodjele grantova se razlikuju po formi, strukturi i sadržaju. Pojedini korisnici grantova ne vrše izvještavanje u propisanoj formi, ne popune pravilno izvještajne obrasce, dostave samo finansijski izvještaj ili narativni izvještaj sa provedenim aktivnostima ili izvještaj o radu bez finansijskih pokazatelja. U JLS koje nemaju propisane obrasce za izvještavanje korisnici grantova izvještaje dostavljaju u slobodnoj formi.

Dio izvještaja korisnika grantova ne sadrži podatke, informacije i pokazatelje o uspješnosti su/finansiranih programa/projekata i aktivnostia iz grantova. Izvještaji sadrže podatke o drugim provedenim aktivnostima, podatke o radu i provođenju redovnih aktivnosti korisnika grantova. Izvještaji su oskudni sa informacijama i podacima o uspješnosti realizovanih su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova. Uz narativni izvještaj korisnici grantova dostavljaju finansijsku dokumentaciju za "pravdanje" dodijeljenih sredstava (kopije računa, izvode o prometu na žiro-računu, bilanse i drugu finansijsku dokumentaciju). Kako se dio sredstva korisnicima grantova doznači krajem tekuće godine ili početkom naredne godine, teško je kontinuirano pratiti namjensko trošenje sredstava i ostvarene rezultate po osnovu dodijeljenih grantova.

Izvještaji korisnika grantova najčešće ne sadrže kvantitativno iskazane rezultate ostvarene realizacijom su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova, efekte i njihovu vezu sa ciljevima koji su definisani u strateško-razvojnim i planskim dokumentima JLS.

### **3.3.2. Praćenje, kontrola i izvještavanje o rezultatima dodijeljenih grantova**

Praćenje i kontrola nad realizacijom grantova razlikuje se između JLS i opredjeljena je vrstom i načinom dodjele grantova. Praćenje i kontrolu nad realizacijom dodijeljenih grantova vrše nadležna odjeljenja i komisije/timovi za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova.

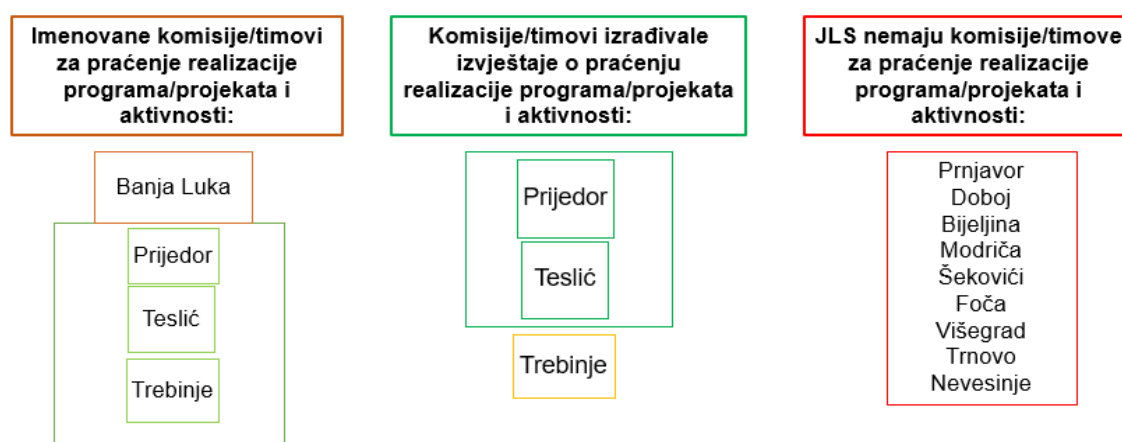
Nadležna odjeljenja vrše praćenje i kontrolu realizacije dodijeljenih grantova i prate dostavljanje izvještaja od strane korisnika grantova o čemu imaju određene evidencije.



Nadležna odjeljenja izrađuju izvještaje o radu, izvještaje o realizaciji planova za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova i izvještaje o stanju u određenim oblastima (sport, kultura, obrazovanje, civilno društvo, socijalna i zdravstvena zaštita, boračko-invalidska zaštita) i iste dostavljaju gradonačelniku i skupštini opštine/grada na razmatranje.

Komisije/timovi za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti većinom vrše praćenje i kontrolu grantova koji su dodijeljeni na osnovu javnog poziva/oglasa. U jednom broju JLS komisije/timovi za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova su iste komisije koje su vršile ocjenu su/finansiranih programa/projekata iz grantova. U JLS su različite prakse praćenja i kontrole od strane komisija/timova za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova, što je prikazano na sljedećem grafikonu.

**Grafikon broj 13.** Komisije/timovi za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova i izrađeni izvještaji u 2023. godini



Izvor podataka: Dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS

U četiri JLS (Banja Luka, Prijedor, Trebinje i Teslić) su imenovane komisije/timovi za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova, u ostalih devet JLS nemaju komisije/timove za praćenje. Banja Luka ima komisiju/tim za praćenje manjeg broja grantova ali koja nije izrađivala izvještaje o praćenju i kontroli trošenja su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova. Komisije/timovi za praćenje realizacije programa/projekata u Prijedoru i Tesliću su vršile praćenje i kontrolu i izrađivale izvještaje o realizaciji pojedinačnih programa/projekata i aktivnosti, na osnovu kojih su izrađivale zajednički izvještaj o praćenju i kontroli za većinu su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova. Komisije/timovi za praćenje u Trebinju su izrađivale izvještaje samo za određene vrste grantova. Izvještaji komisija/timova za praćenje su dostavljani gradonačelniku i skupštini opštine/grada na razmatranje.

Izvještaji nadležnih odjeljenja i komisija/timova za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova se uglavnom zasnivaju na informacijama iz narativnih i finansijskih izvještaja. Izvještaji nadležnih odjeljenja i komisija/timova za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova sadrže opšte podatke i informacije o realizovanim programima/projektima i aktivnostima, odobrenim i utrošenim sredstvima iz grantova, neizmirenim obavezama, podatke da li je korisnik grantova dostavio izvještaj i podatke o korisnicima koji nisu dostavili izvještaj. Izvještaji ne sadrže u potpunosti podatke i informacije na osnovu kojih bi se izvršila ocjena učinka koja je postignuta na osnovu dodijeljenih grantova, šta je i u kojoj mjeri postignuto za dodijeljeni grant i koji su rezultati i efekti postignuti. Nadležna odjeljenja i komisije/timovi najčešće ne

vrše analizu i evaluaciju dodijeljenih grantova s ciljem dobijanja povratnih informacija o postignutim rezultatima i ciljevima.

Lokalne uprave izrađuju i dostavljaju skupštini opštine/grada godišnje izvještaje o realizaciji strateško-razvojnih i planskih dokumenata, izvještaje o radu grada/načelnika i lokalne uprave, izvještaje o izvršenju budžeta koji sadrže sintetičke podatke i informacije o grantovima. U izvještajima nedostaju analitički podaci o planiranim i provedenim programima/projektima i aktivnostima, odobrenim i utrošenim finansijskim sredstvima dodijeljenim iz grantova po pojedinačnim programima/projektima, planiranim i ostvarenim rezultatima i njihovom uticaju na ostvarivanje postavljenih ciljeva. U izvještajima se ne navode informacije o provedenim analizama i evaluacijama realizovanih programa/projekata i vrijednosti koje se dobiju za uloženi novac uz primjenu indikatora uspješnosti.

## 4. ZAKLJUČCI

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je provela reviziju učinka "Upravljanje grantovima u jedinicama lokalne samouprave" sa ciljem da se ispita efikasnost upravljanja grantovima i da se na osnovu provedenog ispitivanja ponude preporuke jedinicama lokalne samouprave čijim provođenjem bi se omogućilo efikasnije i efektivnije trošenje javnog novca namijenjenog za dodjelu grantova i efikasnije postupanje jedinica lokalne samouprave.

Na osnovu nalaza revizije učinka, prezentovanih u prethodnim poglavljima, utvrđeni su zaključci. **Osnovni zaključak ove revizije je da upravljanje grantovima u jedinicama lokalne samouprave ne funkcioniše u potpunosti efikasno.** U skladu sa istim postoji potreba za unaprjeđenjem procesa upravljanja grantovima, kako bi se obezbijedilo efikasnije i efektivnije trošenje javnog novca namijenjenog za dodjelu grantova i efikasnije postupanje jedinica lokalne samouprave.

U skladu sa osnovnim zaključkom utvrđeni su i pojedinačni zaključci:

### 4.1. Osnovne pravne, upravljačke i administrativne pretpostavke za efikasno upravljanje grantovima nisu u potpunosti ispunjene.

U strateško-razvojnim i planskim dokumentima jedinica lokalne samouprave nisu jasno iskazani prioriteta, ciljevi i rezultati koji se planiraju ostvariti realizacijom su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova značajnih za lokalnu zajednicu. Nepostojanje iskazanih prioriteta, ciljeva i rezultata, s jedne strane i nepostojanje primjenjivih indikatora za mjerenje ostvarenih rezultata i ciljeva, s druge strane, reflektuje se na kontrolu, praćenje i izvještavanje o uspješnosti su/finansiranih programa/projekta i aktivnosti iz grantova i efikasnosti korištenja sredstava granta.

Jedinice lokalne samouprave nisu donijele posebne metodologije za upravljanje grantovima. U procesu upravljanja grantovima djelimično su koristile postojeću Metodologiju upravljanja grantovima za programe i projekte koji se finansiraju ili sufinansiraju sredstvima budžeta Republike Srpske i LOD metodologiju za dodjelu sredstava organizacijama civilnog društva.

Finansijsko upravljanje i kontrola kao mehanizam upravljanja i kontrole procesima i aktivnostima uključujući i proces upravljanja grantovima nije u potpunosti uspostavljen. Jedinice lokalne samouprave koje su uspostavile finansijsko upravljanje i kontrolu nisu ovaj mehanizam u potpunosti koristile u upravljanju grantovima.

Jedinice lokalne samouprave nemaju uspostavljene potpune i pouzdane evidencije i baze podataka o grantovima i korisnicima grantova koje bi se kao osnova koristile u planiranju, dodjeljivanju, praćenju, kontroli i izvještavanju o grantovima i su/finansiranim programima/projektima i aktivnostima iz grantova.

### 4.2. Planiranje grantova se vrši po pravilima i procedurama planiranja budžeta, a na osnovu praksi iz ranijeg perioda.

U uslovima nepostojanja metodologija za upravljanje grantovima u jedinicama lokalne samouprave, planiranju grantova se pristupa sa izraženim razlikama između jedinica lokalnih samouprava, ali i u okviru iste jedinice lokalne samouprave. Različitosti su opredijeljene vrstama grantova, potencijalnim korisnicima i korisnicima grantova, osnovama i načinima dodjele grantova, kao i specifičnostima programa/projekata i aktivnosti koji se su/finansiraju iz grantova.

Upoređivanjem budžeta, rebalansa budžeta, realokacija budžetskih sredstava i izvršenja budžeta na pozicijama grantova evidentno je da su vršene promjene u smislu povećanja ili

smanjenja visine sredstava za određene vrste grantova. Putem rebalansa budžeta i realokacija budžetskih sredstava grantovi su u 2023. godini povećani za 42% u odnosu na budžet. Promjene na pozicijama grantova putem rebalansa budžeta i realokacijama budžetskih sredstava u odnosu na budžete u jedinicama lokalne samouprave ukazuju da planiranju ne prethodi kvalitetno sistemsko praćenje, analiza i izvještavanje.

#### **4.3. Uspostavljeni normativni okvir za dodjelu grantova, odnosno njegova kompletnost, sadržaj i primjena, ne obezbjeđuju u potpunosti efikasno upravljanje grantovima.**

U većini jedinica lokalne samouprave su, u nedostatku metodologija za upravljanje grantovima, internim aktima regulisana pitanja dodjele, praćenja, kontrole i izvještavanja o grantovima. Interni akti ne bi trebali biti zamjena za metodologiju, jer ne sadrže sve faze upravljačkog procesa i u praksi ne obezbjeđuju uspješno upravljanje grantovima.

Jedinice lokalne samouprave su interna akta donosile na način da za svaku vrstu granta ili istovrsne grantove donesu posebne interne akte ili da jednim internim aktom regulišu pitanja koja su karakteristična za veći broj grantova. Pojedina interna akta su sa neadekvatnim sadržajem, u smislu da kriteriji nisu jasno definisani i nije utvrđen način bodovanja po svakom od kriterija.

Karakteristika je da se jedan broj važećih internih akata nije primjenjivao u posmatranom periodu, a jednom broju jedinica lokalne samouprave nedostaje normativni okvir za dodjelu grantova.

#### **4.4. U jedinicama lokalne samouprave su prisutni različiti načini dodjele grantova koji uglavnom ne obezbjeđuju iste uslove za sve korisnike grantova.**

U jedinicama lokalne samouprave je identifikovano pet načina dodjele grantova, koji se pored formalnih razlika, razlikuju po osnovama za dodjelu grantova, kompleksnosti postupaka, transparentnosti i konkurentnosti. Najviše, oko 50% sredstava iz grantova, se dodjeljuje na osnovu unaprijed utvrđene pozicije u budžetu gdje su unaprijed poznati korisnici grantova i iznosi sredstava po korisnicima. Na osnovu pojedinačno podnesenog zahtjeva se dodjeljuje oko 35% sredstava, a najmanje, 13% sredstava iz grantova se dodjeljuje putem javnog poziva/oglasa.

Veći broj korisnika grantova koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetu su većim djelom ili u potpunosti finansirani iz grantova. Dodijeljeni grantovi se uglavnom troše na plate i druga lična primanja i materijalne troškove korisnika grantova, što ukazuje na nedovoljnu razgraničenost između grantova, subvencija, doznaka i transfera. Grantovi po pojedinačnim zahtjevima se dodjeljuju najčešće za finansiranje redovnih i specifičnih aktivnosti i neplaniranih događaja korisnika granta. Ovi zahtjevi se uglavnom ne razmatraju komisijski po kriterijima i bodovanjem.

U postupku dodjele grantova po javnom pozivu/oglasu nije uvijek postignuta međusobna povezanost (korelacija) između pozicije na rang listi i visine iznosa odobrenih sredstava po programu/projektu. Nalazi revizije pokazuju da je povezanost između pozicije na rang listi i visine iznosa odobrenih sredstava za program/projektat uslovljena kvalitetom internih akata i načinom njihove primjene.

Međusobni odnosi između jedinica lokalne samouprave i korisnika grantova su nedovoljno regulisani, jer se ugovori ne zaključuju sa većim brojem korisnika grantova, što ostavlja mogućnost da grantovi budu izvan sistema praćenja, kontrole trošenja grantova i izvještavanja o korištenju grantova.

#### **4.5. Izvještaji korisnika grantova ne sadrže podatke i informacije koji bi mogli biti u funkciji utvrđivanja efikasnosti i efektivnosti trošenja grantova.**

Različite vrste grantova, korisnici grantova i načini dodjele grantova opredjeljuju i razlike u izvještavanju o korištenju sredstava od strane korisnika grantova. Jedan broj korisnika grantova koji su sredstva dobili putem podnošenja pojedinačnih zahtjeva ne izvještava o korištenju grantova. Korisnici grantova koji su sredstva dobili po osnovu unaprijed utvrđene pozicije u budžetu ili po osnovu javnog poziva/oglasa izvještavaju o korištenju grantova putem finansijskih i narativnih izvještaja.

Finansijski, a posebno narativni izvještaji korisnika grantova nisu potpuni i pouzdani. Izvještaji ne sadrže podatke i informacije o planiranim i provedenim aktivnostima, planiranim i utrošenim finansijskim sredstvima, planiranim i postignutim rezultatima, racionalnom i namjenskom trošenju sredstava, poteškoćama i rizicima u provođenju programa i projekata. Izvještaji korisnika grantova nisu kvalitetna osnova za utvrđivanje namjenskog trošenja grantova, analizu i evaluaciju upotrebe grantova u pogledu postignutih rezultata i njihovom uticaju na ostvarivanje postavljenih ciljeva.

#### **4.6. Praćenje, kontrola i izvještavanje o dodijeljenim grantovima nije u potpunosti zasnovano na postojanju adekvatnih podataka i indikatora za ocjenu uspješnosti realizacije grantova.**

Praćenje i kontrolu realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova i korištenja sredstava provodila su nadležna odjeljenja lokalnih uprava i komisije/timovi za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti. Praćenje i kontrola u osnovi se zasnivala na informacijama iz finansijskih i narativnih izvještaja korisnika grantova.

Komisije/timovi za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova su formirane u jednom broju jedinica lokalne samouprave sa nadležnostima da prate manji ili veći broj grantova. Praćenje i kontrola svih vrsta grantova u potpunosti nije uspostavljena.

Podaci i informacije u izvještajima o praćenju i kontroli koje su izrađivala nadležna odjeljenja, komisije/timovi za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti, u izvještajima o realizaciji strateško-razvojnih i drugih planskih dokumenata, izvještajima o radu grada/načelnika i lokalne uprave i izvještajima o izvršenju budžeta daju skupštinama opštine/grada djelimičan uvid u korištenje grantova. U izvještajima se uglavnom ne navode analize i evaluacije koje su rađene i na osnovu kojih su predložene korektivne mjere za efikasnije upravljanje grantovima.

## 5. PREPORUKE

U ovom dijelu izvještaja, a na osnovu prezentovanih nalaza i iznesenih zaključaka zasnovanih na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, kreirane su preporuke revizije.

Provođenjem ovih preporuka moguće je unaprijediti proces upravljanja grantovima kroz aktivnosti planiranja, dodjele, praćenja, analize i izvještavanja.

U cilju obezbjeđenja efikasnijeg i efektivnijeg trošenje javnog novca namijenjenog za dodjelu grantova i efikasnijeg postupanja lokalnih uprava, jedinice lokalne samouprave, treba da:

### **5.1. Obezbijede usaglašenost programa/projekata sa strateško-razvojnim dokumentima i definišu ključne indikatore uspješnosti za praćenje realizacije programa/projekata i grantova.**

Prilikom izrade strateško-razvojnih i drugih planskih dokumenta potrebno je utvrditi strateške i operativne ciljeve sa SMART karakteristikama (specifični, mjerljivi, realni, relevantni i vremenski ograničeni) i prioritete po oblastima koji su značajni za jedinice lokalne samouprave.

Programi/projekti koji se su/finansiraju iz grantova treba da budu povezani, usaglašeni sa strateško-razvojnim dokumentima, a njihovo provođenje, planirani i postignuti rezultati u funkciji ostvarivanja utvrđenih prioriteta i ciljeva. Na ovaj način stvaraju se pretpostake za uspješno upravljanje grantovima, odnosno planiranje, dodjelu, praćenje, analizu i izvještavanje o korištenju sredstava granta.

U pojedinačnim programima/projektima koji će se su/finansirati iz grantova, pored posebnih programskih/projektnih ciljeva, treba da postoje i rezultati koji se planiraju postići, uticaj rezultata na ostvarivanje opštih i posebnih ciljeva, kvantitativni i kvalitativni indikatori uspješnosti koji će se koristiti u ocjeni uspješnosti su/finansiranih programa/projekata iz grantova i ocjeni uspješnosti upravljanja grantovima.

### **5.2. Donesu metodologiju za upravljanje grantovima za programe/projekte i aktivnosti koji se su/finansiraju grantovima iz budžeta jedinica lokalne samouprave.**

Prilikom kreiranja metodologije treba imati u vidu odredbe Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske u pogledu nadležnosti jedinica lokalne samouprave. Pri kreiranju metodologije treba koristiti Metodologiju upravljanja grantovima za programe i projekte koji se finansiraju ili sufinansiraju sredstvima budžeta Republike Srpske, LOD metodologiju za dodjelu sredstava organizacijama civilnog društva i dobre prakse upravljanja grantovima u Republici Srpskoj i integrisati ih u jedinstvenu metodologiju primjerenu upravljanju grantovima u jedinicama lokalne samouprave.

Metodologijom treba regulisati postupke planiranja, dodjele, praćenja, kontrole i izvještavanja o grantovima. Posebnu pažnju treba posvetiti pitanjima koja se odnose na primjenu ekonomskih principa (ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti) u upravljanju grantovima.

U prilogu metodologije potrebno je kreirati obrasce za pojedine postupke u upravljanju grantovima i vrstama granta kako bi se na taj način obezbijedila jedinstvenost i jednoobraznost u primjeni.

### **5.3. Uspostave funkcionalne evidencije i baze podataka o grantovima na nivou jedinica lokalne samouprave.**

Na nivou jedinica lokalnih samouprava treba da se obezbijede jedinstvene, potpune i pouzdane evidencije i baze podataka o korisnicima grantova i dodijeljenim grantovima.

Jedinstvene evidencije i baze podataka treba da sadrže podatke o vrstama grantova, korisnicima grantova, ukupne podatke o odobrenim i iskorištenim grantovima i po korisnicima, podatke o planiranim i realizovanim programima/projektima koji se su/finansiraju iz grantova, rezultate navedenih programa/projekata, podatke o dodjeli grantova, kontroli i izvještavanju i druge podatke relevantne za upravljanje grantovima.

Potrebno je obezbijediti razmjenu podataka i informacija između odjeljenja u lokalnim upravama. Jedinice lokalne samouprave treba da uspostave komunikaciju i koordinaciju sa Ministarstvom finansija Republike Srpske radi razmjene podataka i informacija i formiranja jedinstvene baze podataka o grantovima u Republici Srpskoj.

### **5.4. Obezbijede realno planiranje i prikazivanje grantova u budžetima jedinica lokalne samouprave.**

Planiranje grantova treba provoditi u skladu sa metodologijom i u skladu sa instrukcijama za izradu budžeta jedinica lokalne samouprave. Osnova za planiranje grantova treba da budu postavljeni strateški i operativni ciljevi, izvještaji o izvršenju budžeta, planirani i izvršeni grantovi, izvještaji o realizaciji su/finansiranih programa/projekata iz grantova, planirani programi/projekti u budžetskoj godini i drugi podaci i informacije iz evidencija i baza podataka.

U postupku planiranja budžeta i grantova potrebno je preispitati pojedine pozicije grantova i napraviti razgraničenje između grantova, subvencija, transfera i doznaka i na taj način obezbijediti realno planiranje i prikazivanje grantova u budžetima.

### **5.5. Obezbijede kvalitetniji i jednostavniji interni normativni okvir, kompatibilan i komplementaran sa metodologijom upravljanja grantovima.**

Jedinice lokalne samouprave nakon donošenja metodologije treba da analiziraju i preispitaju interni normativni okvir koji se odnosi na grantove i po potrebi ga inoviraju i usklade sa metodologijom.

Inoviranje internog normativnog okvira treba da rezultira sa jednostavnijim normativnim okvirom i manjim brojem kvalitetnijih internih akata, njihovom usaglašenošću i kompletnošću. Između internih akata, kojima se pobliže reguliše primjena zakona i podzakonskih propisa i metodologije za upravljanje grantovima, treba da postoji kompatibilnost i komplementarnost.

Prilikom kreiranja sadržaja internih akata, posebno kriterija za dodjelu grantova treba biti postignuta usaglašenost između značaja, obima i sadržaja aktivnosti, planiranih rezultata i uticaja na ciljeve.

Jedinice lokalne samouprave treba da obezbijede uspostavljanje i implementaciju Finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i podzakonskim propisima, Centralne jedinice za harmonizaciju, za finansijsko upravljanje i kontrolu i reviziju.

### **5.6. Unaprijede prakse dodjele grantova i dodjelu grantova vrše na način koji obezbjeđuje jednake uslove za sve korisnike.**

Potencijalni korisnici grantova treba da imaju mogućnost da pod jednakim uslovima konkurišu za su/finansiranje programa/projekata iz grantova, sa svim potrebnim podacima i informacijama o grantovima. Dodjela grantova treba da bude zasnovana na programima/projektima koje izrađuju potencijalni korisnici, a koji su u interesu jedinica lokalne samouprave.

Grantove treba dodjeljivati, u skladu sa metodologijom i internim normativnim okvirom, primarno putem javnih poziva/oglasa i na taj način obezbijediti potrebnu konkurentnost i transparentnost. Dodjelu grantova po osnovu pojedinačnih zahtjeva fizičkih i pravnih lica potrebno je svoditi na najmanju moguću mjeru i izuzetno primjenjivati u nepredviđenim uslovima i okolnostima.

Potrebno je zaključivati ugovore između davaoca i korisnika grantova, kojima će se regulisati međusobni odnosi, prava i obaveze. Sadržaj ugovora treba da potencira javni interes i obavezuje korisnike grantova na odgovorno, namjensko i racionalno korištenje grantova, uspješnu realizaciju programa/projekata, praćenje od strane davaoca i izvještavanje davaoca u skladu sa uspostavljenim pravilima i procedurama.

Transfer sredstava grantova treba provoditi u realnim rokovima kako bi se omogućila uspješna realizacija su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova.

### **5.7. Obezbijede efikasnost i transparentnost postupka dodjele grantova.**

Jedinice lokalne samouprave treba da obezbijede javnost, jasnost i dostupnost informacija prije i poslije postupka dodjele grantova. Postupak dodjele grantova potrebno je učiniti efikasnijim u pogledu primjene propisanih procedura, vrste i broja potrebnih dokumenata, načina pribavljanja dokumenata, kontrolnih mehanizama, efektivne komunikacije, vremena trajanja postupka i vremena transfera sredstava.

Prije podnošenja prijava potencijalnim korisnicima treba da budu poznati uslovi javnog poziva/oglasa, potrebna dokumentacija kao dokaz za ispunjavanje uslova, način i rok podnošenja prijava, raspoloživa sredstva za dodjelu grantova, mogući iznos po programu/projektu, kriteriji za vrednovanje programa/projekata.

Prilikom vrednovanja programa/projekata treba dosljedno primjenjivati metodologiju i interni normativni okvir, kako bi se postigla međusobna povezanost između pozicije programa/projekta na rang listi i iznosa dodijeljenih sredstava po programu/projektu. Preliminarne i konačne rang liste sa svim potrebnim podacima trebaju biti poznate i dostupne potencijalnim korisnicima i korisnicima grantova. Na ovaj način se obezbijeduje transparentnost i efikasnost postupka i rada lokalnih uprava, što daje integritet procesu upravljanja grantovima.

### **5.8. Unaprijede praćenje, kontrolu i izvještavanje u funkciji uspješnosti upravljanja grantovima i programa/projekata koji se finansiraju iz grantova.**

Jedinice lokalne samouprave treba da inoviraju sistem izvještavanja koji će biti orijentisan na učinak. Izvještaji korisnika grantova treba da sadrže podatke o namjenskom korištenju grantova, angažovanim resursima u provođenju programa/projekata, postignutim rezultatima i uticaju rezultata na ostvarivanje ciljeva. Radi jednoobraznosti i jednostavnosti izvještavanja potrebno je kreirati jedinstvene obrasce koji će obezbijediti finansijsko i narativno izvještavanje.

Lokalne uprave treba da, u skladu sa mogućnostima i raspoloživim resursima, provode praćenje realizacije programa/projekata i korištenja grantova kombinacijom praćenja na



osnovu informacija iz izvještaja korisnika grantova i praćenja programskih/projektnih aktivnosti tokom provođenja, i o tome podnose izvještaje.

Lokalne uprave na osnovu kontinuiranog praćenja, izvještaja korisnika grantova treba da uz primjenu indikatora uspješnosti evaluiraju realizaciju programa/projekata koji se su/finansiraju iz grantova, postignute rezultate i uticaj rezultata na ostvarivanje strateških i razvojnih ciljeva jedinica lokalne samouprave i preduzimaju mjere radi unapređenja upravljanja grantovima. Lokalne uprave, u skladu sa relevantnim propisima, treba da preduzimaju odgovarajuće mjere za nenamjensko i neracionalno korištenje grantova i neodgovarajuće izvještavanje.

Vođa revizorskog tima

Daliborka Milijević, s.r.

Član revizorskog tima

Veliborka Lalić, s.r.

## 6. PRILOZI UZ IZVJEŠTAJ

### Prilog broj 1: Lista referenci – popis akata

1. Ustav Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 21/92 – prečišćeni tekst, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 i 48/11)
2. Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16)
3. Zakon o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 97/16, 36/19 i 61/21)
4. Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 91/16)
5. Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 94/15 i 78/20)
6. Zakon o strateškom planiranju i upravljanju razvojem u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 63/21)
7. Zakon o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, grada i opštine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 65/08)
8. Zakon o sportu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 79/20)
9. Zakon o kulturi ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 66/18)
10. Zakon o udruženjima i fondacijama Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 52/01 i 42/05)
11. Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 2/05)
12. Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 40/20 i 67/20)
13. Zakona o obrazovanju odraslih ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 111/21)
14. Zakon o omladinskom organizovanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 98/04, 119/08 i 1/12)
15. Zakon o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca Odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 134/11, 9/12 i 40/12)
16. Uredba o strateškim dokumentima u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 94/21)
17. Uredba o sprovedbenim dokumentima u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 8/22)
18. Pravilnik o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 98/16, 115/17, 118/18 i 97/23)
19. Pravilnik o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 15/17 i 17/22)
20. Pravilnik o postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje sportskih djelatnosti i aktivnosti ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 46/21)
21. Pravilnik o postupku upisa, sadržaju i načinu vođenja sportskog registra ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 55/21)
22. Pravilnik o kategorizaciji sportova, sportista i sportskih stručnjaka i stručnjaka u sportu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 56/21)
23. Odluka o stepenu razvijenosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srpskoj za 2023. godinu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 99/22)

24. Metodologija o načinu pripreme i donošenja budžeta Republike Srpske, Ministarstvo finansija Republike Srpske, Banja Luka, februar 2013. godine,
25. Metodologija upravljanja grantovima za programe i projekte koji se finansiraju ili sufinansiraju sredstvima budžeta Republike Srpske, Ministarstvo finansija Republike Srpske, Banja Luka, decembar 2014. godine
26. Strategije razvoja jedinica lokalne samouprave, strategije razvoja kulture, socijalne zaštite, omladinske politike i druge sektorske strategije, akcioni planovi za realizaciju strategija
27. Srednjoročni i godišnji programi rada jedinica lokalne samouprave
28. Budžeti, Odluke o izvršenju budžeta i rješenja o realokacijama
29. Uputstvo za pripremu budžeta jedinica lokalne samouprave, budžetski zahtjevi odjeljenja, budžetski zahtjevi korisnika grantova koji imaju unaprijed utvrđene pozicije u budžetu
30. Srednjoročni i godišnji programi razvoja sporta jedinica lokalne samouprave, planovi za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova u oblasti kulture, boračko-invalidske zaštite, socijalne zaštite, udruženja građana
31. Mape poslovnih procesa i registar rizika za proces upravljanje grantovima u okviru finansijskog upravljanja i kontrole
32. Interna akta jedinica lokalne samouprave o kriterijumima i postupku za dodjelu i prestanak statusa udruženja od javnog interesa i odluke o utvrđivanju statusa udruženja od javnog interesa
33. Interna akta jedinica lokalne samouprave kojima su definisane procedure dodjele grantova, uslovi, dokumentacija, kriteriji, obrasci za prijavu i obrasci za izvještavanje za dodjelu grantova sportskim organizacijama i klubovima, udruženjima i organizacijama u oblasti kulture, organizacijama civilnog društva, udruženjima i organizacijama u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, udruženjima i organizacijama u oblasti obrazovanja i nauke, u oblasti boračko-invalidske zaštite
34. Pojedinačni akti o odobravanju i ugovaranju grantova u jedinicama lokalne samouprave (odluke, rješenja, zaključci, rješenja, zaključci grado/načelnika i načelnika odjeljenja, ugovori potpisani sa korisnicima grantova)
35. Rješenja o imenovanju komisija za raspodjelu grantova i komisija/timova za praćenje realizacije su/finansiranih programa/projekata i aktivnosti iz grantova
36. Javni pozivi/oglasi za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova, zapisnici komisija, bodovne i rang liste
37. Dokumentacija korisnika grantova koju podnose pri dostavljanju zahtjeva jedinicama lokalne samouprave za dodjelu grantova
38. Evidencije/baze o organizacijama civilnog društva, udruženjima, organizacijama i sportskim klubovima, korisnicima grantova i dostavljenim izvještajima korisnika grantova
39. Izvještaji o realizaciji strateških, razvojnih, srednjoročnih i godišnjih planova rada, izvještaji o izvršenju budžeta jedinica lokalne samouprave
40. Izvještaji komisija/timova za nadzor i monitoring o trošenju grantova i izvještaji nadležnih odjeljenja o trošenju grantova, nadzoru i monitoringu
41. Izvještaji interne revizije u jedinicama lokalne samouprave o upravljanju grantovima
42. LOD metodologija za dodjelu sredstava organizacijama civilnog društva, Priručnik, UNDP, 2012. godina
43. Priručnik za programsko budžetiranje za jedinice lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini, Projekat opštinskog ekološkog i ekonomskog upravljanja (MEG projekat), UNDP

44. Vodič kroz analizu ključnih problema upravljanja finansijama na lokalnom nivou, Savez opština i gradova Republike Srpske, Bijeljina, april 2023. godina;
45. Najbolje prakse jedinica lokalne samouprave u okviru ReLOaD projekta, Savez opština i gradova Republike Srpske i Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine. 2022. godina;
46. Izrada sprovedbenih dokumenata u Republici Srpskoj, Priručnik za praktičare javnog sektora, UNDP, 2022. godina
47. Relevantna istraživanja u formi studija i publikacija međunarodnih, nevladinih i drugih organizacija, naučni i stručni radovi na temu uspješnog upravljanja javnim finansijama, upavljanja zasnovanog na rezultatima i upravljanja grantovima

**Prilog broj 2: Struktura tekućih grantova u 64 JLS u 2023. godini**

Konto	TEKUĆI GRANTOVI - DODJELA 2023. godina	UKUPNO	Učešće_%
415119	Ostali tekući grantovi u inostranstvu	769.999	1
415211	Tekući grantovi političkim organizacijama i udruženjima	1.829.584	2
415212	Tekući grantovi humanitarnim organizacijama i udruženjima	4.618.548	5
415213	Tekući grantovi sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima	22.604.754	25
415214	Tekući grantovi etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima	3.950.775	4
415215	Tekući grantovi organizacijama i udruženjima za afirmaciju porodice, i zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom	6.071.392	7
415216	Tekući grantovi organizacijama i udruženjima u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, zaštite životne sredine i komunalne djelatnosti	7.128.646	8
415217	Tekući grantovi organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture i informacija	7.376.161	8
415218	Tekući grantovi organizacijama i udruženjima u oblasti ekonomskog i privrednog razvoja	1.905.410	2
415219	Ostali tekući grantovi neprofitnim subjektima u zemlji	9.526.726	10
415221	Tekući grantovi javnim finansijskim subjektima	92.848	0
415223	Tekući grantovi finansijskim subjektima (osim javnih)	94.654	0
415225	Tekući grantovi javnim nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede, energetike, rudarstva, industrije, građevinarstva, zanatsko-preduzetničke djelatnosti, ugostiteljstva, trgovine, turizma, saobraćaja	4.216.560	5
415226	Tekući grantovi nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede, energetike, rudarstva, industrije, građevinarstva, zanatsko-preduzetničke djelatnosti, ugostiteljstva, trgo., turiz., saobr. (osim javnih)	1.570.375	2
415227	Tekući grantovi javnim nefinansijskim subjektima u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture, informacija, zdravstva, socijalne zaštite, zaštite životne sredine i komunalne djelatnosti	7.423.212	8
415228	Tekući grantovi nefinansijskim subjektima u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture, informacija, zdravstva, socijalne zaštite, zaštite životne sredine i komunalne djelatnosti(osim javnih)	7.721.672	8
415229	Ostali tekući grantovi u zemlji - tekući grantovi pojedincima	4.449.378	5
<b>UKUPNO:</b>		<b>91.350.694</b>	<b>100</b>

Izvor podataka: Bruto bilansi JLS za 2023. godinu; Ilustracija: GSRJS RS

**Prilog broj 3: Postojanje internih akata za dodjelu grantova u 13 JLS**

Interni akti za su/finansiranje programa/projekata i aktivnosti iz grantova važeći u 2023. godini								
Red. br.	JLS	Sportski klubovi i organizacije	Udruženja i organizacije u oblasti kulture	Udruženja građana i organizacije (OCD)	Omladinska udruženja i organizacije	Udruženja i organizacije u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite	Udruženja i organizacije u oblasti obrazovanja	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Banja Luka	DA	DA	DA	DA	DA	DA	
2	Prijedor	DA	DA	DA	DA	DA		
3	Prnjavor		DA					
4	Doboj	DA	DA	DA	DA			
5	Teslić	DA	DA		DA	DA		
6	Modriča		DA					
7	Bijeljina	DA	DA					
8	Šekovići	DA						
9	Trnovo							
10	Foča	DA	DA			DA		
11	Višegrad	DA	DA					
12	Trebinje	DA	DA	DA				
13	Nevesinje	DA						
<b>UKUPNO:</b>		<b>10 od 13</b>	<b>11 od 13</b>	<b>10 od 13</b>	<b>10 od 13</b>	<b>11 od 13</b>	<b>9 od 13</b>	

Izvor podataka: Interna akta JLS za dodjelu grantova; Ilustracija: GSRJS RS

**Prilog broj 4: Izvršenje budžeta (grantova) u 2023. godini u 13 JLS**

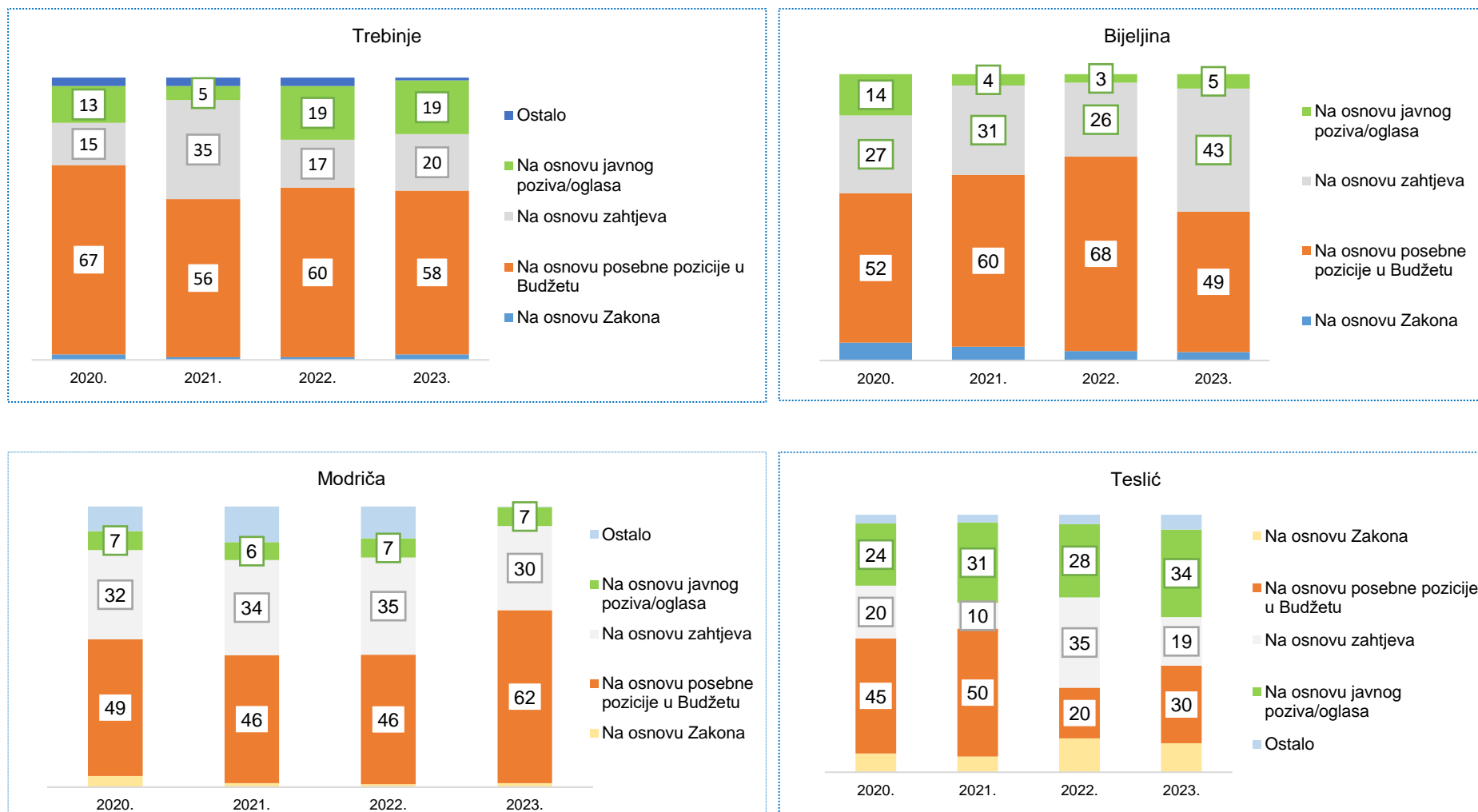
JLS	GRANTOVI 2023. godina						
	BUDŽET	REBALANS BUDŽETA (prvi)	REBALANS BUDŽETA (drugi)	REALOCIRANI budžet/rebalans	IZVRŠENJE BUDŽETA	Izvršenje/budžet %	Izvršenje/realocirani budžet %
1	2	3	4	5	6	7(6/2*100)	8(6/5*100)
Banjaluka	11.215.700	26.583.700		28.201.720	27.337.073	244	97
Bijeljina	6.899.250			7.572.424	7.512.267	109	99
Prijedor	4.530.600	4.844.800		4.844.800	4.566.641	101	94
Doboj	9.876.000	9.581.000		10.817.700	10.600.753	107	98
Trebinje	5.663.770	6.136.685		6.134.185	6.294.619	111	103
Prnjavor	1.515.500	1.942.254		2.008.869	1.977.982,00	131	98
Foča	2.429.700	1.804.000		1.873.821	1.865.813	77	100
Višegrad	994.000	1.057.600	1.108.100	1.124.670	1.100.097	111	98
Teslić	1.343.950			1.188.820	1.186.641	88	100
Modriča	1.488.000	1.903.050		1.903.050	1.778.003	119	93
Nevesinje	680.240	732.920		732.920	730.146	107	100
Šekovići	346.900	363.000		367.790	408.953	118	111
Trnovo	983.562	1.228.141		1.228.141	1.174.284	119	96
<b>UKUPNO:</b>	<b>47.967.172</b>	<b>56.177.150</b>	<b>1.108.100</b>	<b>67.998.910</b>	<b>66.533.271</b>	<b>139</b>	<b>98</b>

Izvor podataka: Budžeti, rebalansi, rješenja o realokacijama, izvršenje budžeta JLS; Ilustracija: GSRJS RS

Prilog broj 5: Osnovi i načini dodjele grantova u 13 JLS za period 2020-2023. godina\_%

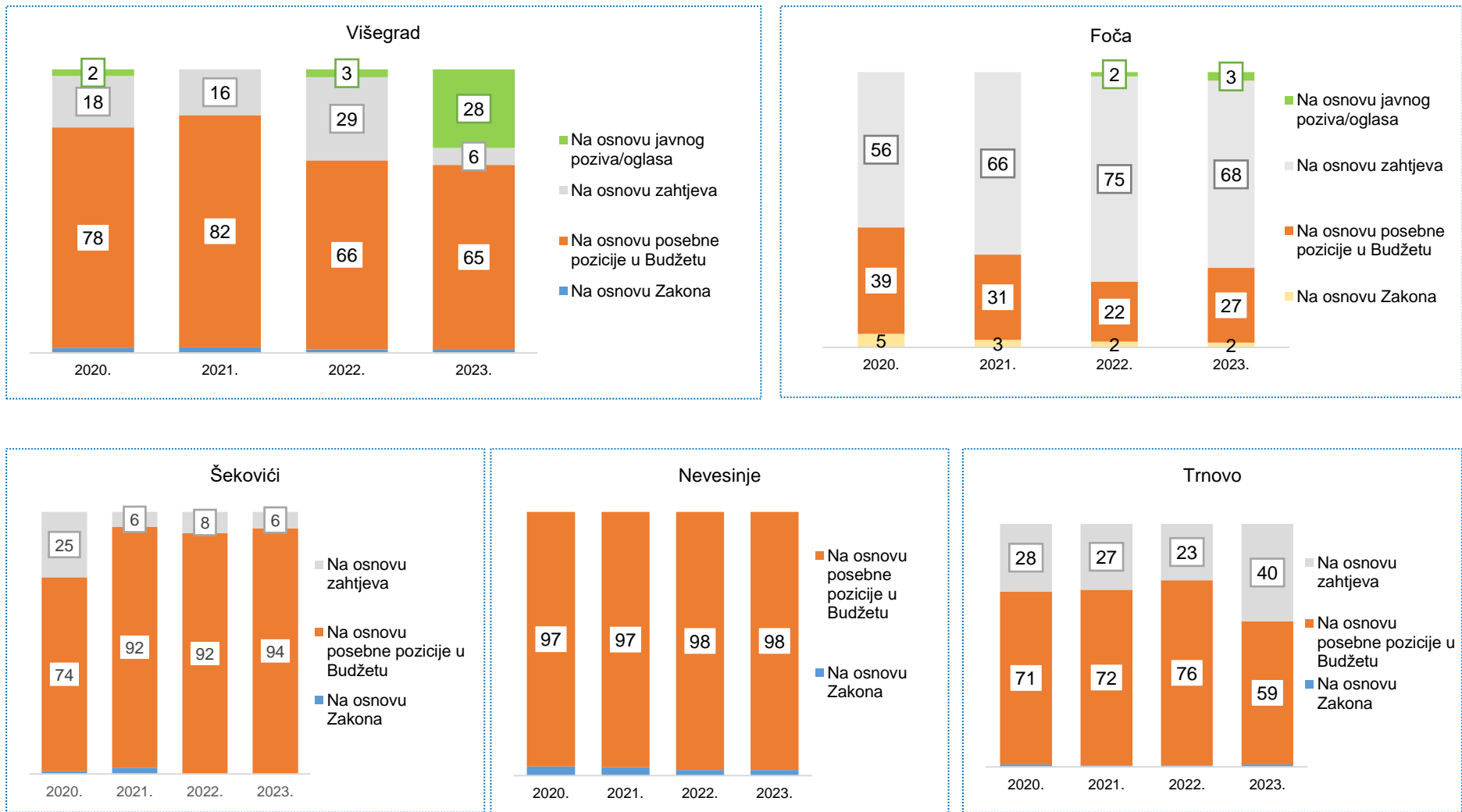


Izvor podataka: Upitnici i dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS



Izvor podataka: Upitnici i dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS





Izvor podataka: Upitnici i dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS

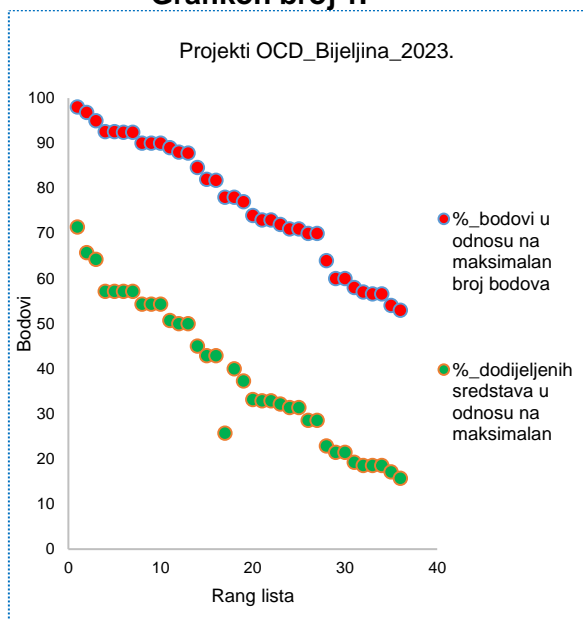
**Prilog broj 6: Korisnici grantova koji su na unaprijed utvrđenim pozicijama u budžetima JLS u 2023. godini**

Uduženja od opšteg/javnog lokalnog interesa (UJI) i korisnici grantova na posebnim pozicijama u budžetima JLS					
Red .br.	JLS	Odluka o kriterijima i postupku za dodjelu i prestanak statusa UJI za JLS i Odluke o utvrđivanju statusa UJI	UJI i korisnici grantova na posebnim pozicijama u budžetima u 2023. godini		
			Utvrđen ukupan broj UJI	Broj UJI na posebnim pozicijama u budžetu	Ukupan broj korisnika grantova koji su na posebnim pozicijama u budžetu
1	2	3	4	5	7
1	Banja Luka	DA/DA	8	8	12
2	Prijedor	DA/DA	11		15
3	Prnjavor				18
4	Doboj	NE/DA	2		18
5	Teslić				5
6	Modriča				11
7	Bijeljina	DA/DA	23	11	19
8	Šekovići				16
9	Trnovo				29
10	Foča	DA/DA	8		7
11	Višegrad	NE/DA	7	4	14
12	Trebinje				15
13	Nevesinje	U izradi			51
<b>UKUPNO:</b>		<b>4/6</b>	<b>59</b>	<b>23</b>	<b>230</b>

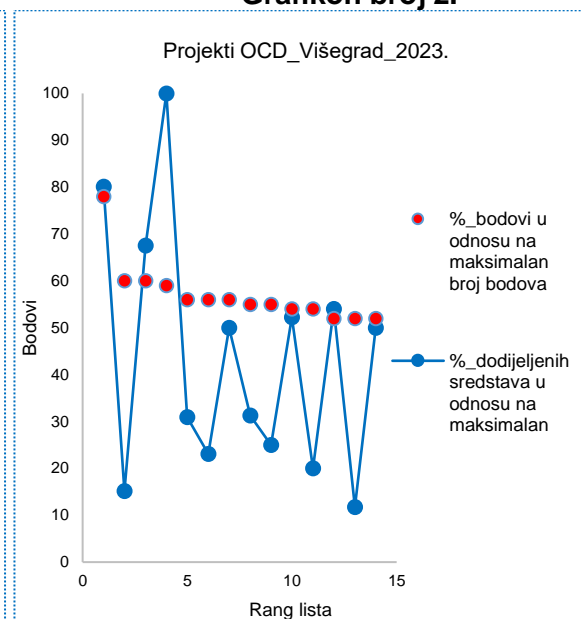
Izvor podataka: Dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS

**Prilog broj 7: Uticaj bodova koji su dobijeni po osnovu vrednovanja programa/projekta na iznos odobrenih sredstava za programe/projekte u JLS**

**Grafikon broj 1.**



**Grafikon broj 2.**



Izvor podataka: Bodovne i rang liste JLS; Ilustracija: GSRJS RS

Na grafikonu 1. za projekte OCD je primjer postojanja korelacije bodova dobijenih po osnovu kriterija vrednovanja i iznosa odobrenih sredstava. Jasno je da sa rastom broja bodova po programu/projektu korisnik je bolje rangiran na rang listi i dobije više sredstava za program/projekat.

Na grafikonu 2. za projekte OCD ima određenih odstupanja i nema jasne korelacije bodova dobijenih po osnovu kriterija vrednovanja i iznosa odobrenih sredstava. Sa rastom broja bodova po programu/projektu korisnik je bolje rangiran na listi, ali ne dobije više sredstava za program/projekat.

**Prilog broj 8: Ugovaranje grantova u jednom broju JLS u zavisnosti od vrste granta**

Ugovaranje grantova u gradu Banja Luka

Red. br.	Vrsta tekućeg granta	Odluka/Rješenje o odobravanju sredstava gradonačelnika	Odluka/Rješenje o odobravanju sredstava načelnika odjeljenja	Ugovor o regulisanju međusobnih prava i obaveza - gradonačelnik	Pojedinačni zahtjevi za isplatu sredstava po Planu/programu
1	2	3	4	5	6
1	Sport (osnovni, posebni i dopunski program razvoja sporta)		DA (rješenje)		
2	Kulturno umjetnički amaterizam - Finansiranje KUD-ova (plan sufinansiranja)				DA (nadležnom odjeljenju)
3	Kulturno umjetnički amaterizam - Finansiranje orkestara, horova i amaterskih pozorišta za redovne programske aktivnosti (plan sufinansiranja)				DA (nadležnom odjeljenju)
4	Kalendar kulturnih manifestacija Grada (Kalendar kulturnih manifestacija usvaja Skupština)			DA (ugovor)	
5	Realizacija projekata iz Strategije kulture	DA (rješenje)		DA (ugovor)	
6	Sufinansiranje projekata udruženja građana putem javnog poziva	DA (odluka)		DA (ugovor)	
7	Sufinansiranje aktivnosti udruženja iz oblasti BIZ kojim je utvrđen status udruženja od interesa za grad				DA (nadležnom odjeljenju)
8	Kalendar turističkih manifestacija Grada			DA (ugovor)	

Izvor podataka: Dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS

Ugovaranje grantova u gradu Prijedor

Red. br.	Vrsta tekućeg granta	Odluka/Rješenje/Zaključak o odobravanju/isplati sredstava gradonačelnika	Plan/Odluka/Rješenje/Zaključak o odobravanju/isplati sredstava načelnika odjeljenja	Ugovor o regulisanju međusobnih prava i obaveza - gradonačelnik
1	2	3	4	5
1	Korisnici na posebnoj poziciji u budžetu	DA (odluka )		
2	Korisnici na posebnoj poziciji u budžetu	DA (odluka )	DA (rješenje)	
3	Javni poziv za sportske organizacije/klubove, kulturne manifestacije, nacionalne manjine i socio-humanitarne saveze i udruženja, za finansiranje javnih kuhinja	DA (odluka )	DA (rješenje)	
4	Javni poziv za mlade, udruženja i fondacije	DA (odluka )		DA (ugovor)
5	Grant za kulturne manifestacije	DA (odluka )	DA (zaključak)	
6	Grant za obilježavanje istorijskih datuma		DA (plan i progam raspodjele i rješenje)	
7	Pojedinačno podneseni zahtjevi Gradonačelniku	DA (odluka )		
8	Pojedinačno podneseni zahtjevi nadležnom odjeljenju	DA (zaključak)		

Izvor podataka: Dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS

Ugovaranje grantova u gradu Bijeljina

Red. br.	Vrsta tekućeg granta	Odluka/Rješenje/Zaključak o odobranju/ispлатi sredstava gradonačelnika	Ugovor o regulisanju međusobnih prava i obaveza - gradonačelnik	Mjesečni zahtjev nadležnom odjeljenju, a odjeljenje daje nalog za plaćanje odjeljenju za finansije
1	2	3	4	5
1	Sredstava za sport i fizičku kulturu	DA (odluka)		
2	Sport-rezerva i drugi pojedinačni zahtjevi tokom godine	DA (zaključak)		
3	Udruženja građana, zapošljavanje, energetska efikasnost...	DA (odluka)	DA (ugovor)	
4	Posebna pozicija - JP " Direkcija za razvoj i izgradnju grada", JIP "Semberija i Majevica" ...		DA (ugovor)	DA (zahtjev i nalog za plaćanje)
5	Posebna pozicija-UJI	DA (zaključak)		DA (zahtjev i nalog za plaćanje)

Izvor podataka: Dokumentacija JLS; Ilustracija: GSRJS RS